

Πρωτ. _____
Αριθ. _____
Διεκτ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΚΒ΄, 10 Νοεμβρίου 2022, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

**Προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις
ενωσιακού δικαίου - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2019 (L 305) και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/1937 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 23ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1: Σκοπός
Άρθρο 2: Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 3: Ορισμοί
Άρθρο 4: Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 5: Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 6: Προσωπικό πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 7: Προϋποθέσεις για την προστασία των αναφερόντων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 8: Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς στον δημόσιο τομέα
Άρθρο 9: Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς στον ιδιωτικό τομέα

Άρθρο 10: Διαδικασία εσωτερικής υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης αναφοράς και αρμοδιότητες του Υ.Π.Π.Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 11: Εθνική Αρχή Διαφάνειας ως εξωτερικός δίαυλος αναφοράς - Αρμοδιότητες

Άρθρο 12: Διαδικασία υποβολής εξωτερικής αναφοράς, πληροφορίες και παρακολούθηση της αναφοράς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Άρθρο 13: Προϋποθέσεις προστασίας προσώπων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Άρθρο 14: Υποχρέωση εμπιστευτικότητας

Άρθρο 15: Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Άρθρο 16: Τήρηση αρχείων των αναφορών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 17: Απαγόρευση αντιποίνων

Άρθρο 18: Μέτρα για την προστασία έναντι αντιποίνων

Άρθρο 19: Μέτρα στήριξης

Άρθρο 20: Επανορθωτικά μέτρα

Άρθρο 21: Μέτρα για την προστασία των αναφερόμενων

Άρθρο 22: Απαγόρευση παραίτησης από δικαιώματα και μέσα έννομης προστασίας

Άρθρο 23: Κυρώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄

Άρθρο 24: Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 25: Μεταβατικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Β΄ : ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)

Άρθρο 26: Απόσπαση υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών στο ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. - Αντικατάσταση άρθρου 43 ν. 4745/2020

Άρθρο 27: Δυνατότητα επιχορήγησης της εταιρείας «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. για τη διενέργεια μελετών και την προμήθεια εξοπλισμού - Τροποποίηση περ. (αα) υποπαρ. 2.2. παρ. 2 άρθρου 132 ν. 4199/2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρθρο 28: Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ως προς τις επιδόσεις στη διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας - Τροποποίηση άρθρου 40 π.δ. 18/1989

Άρθρο 29: Ηλεκτρονικές επιδόσεις προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 21 π.δ. 18/1989

Άρθρο 30: Έκθεση επίδοσης σε περίπτωση ηλεκτρονικής κοινοποίησης - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 44 και παρ. 6 άρθρου 48 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 31: Σύνθεση Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού - Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 4491/2017

Άρθρο 32: Σύνθεση Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας - Τροποποίηση άρθρου 16 ν. 4356/2015

Άρθρο 33: Επανακαθορισμός των δικαιούχων, των αποζημιώσεων και των αμοιβών που καταβάλλονται από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 52 ν. 4871/2021

Άρθρο 34: Νομοθετική εξουσιοδότηση για την κάλυψη δαπανών σχετικά με την εισαγωγική εκπαίδευση στη Σχολή Δικαστικής Αστυνομίας - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 59 ν. 4963/2022

Άρθρο 35: Ορισμός Προϊσταμένων Γραμματειών των δικαστικών υπηρεσιών της χώρας ως δευτερευόντων διατακτών

Άρθρο 36: Διάρκεια θητείας του Εθνικού Μέλους της EUROJUST και του βοηθού αυτού - Τροποποίηση άρθρου 52 ν. 4689/2020

Άρθρο 37: Αναστολή προθεσμιών στη διαδικασία της διαμεσολάβησης

Άρθρο 38: Παράταση ισχύος του πίνακα επιτυχόντων του διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδίκων Δ΄ τάξης

Άρθρο 39: Παράταση προθεσμίας διόρθωσης των αρχικών εγγραφών σε περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κηματογράφηση πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 102 ν. 4623/2019

ΜΕΡΟΣ Γ΄ : ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 40: Διασφάλιση της επάρκειας και της επαρκούς σήμανσης των προϊόντων που συμμετέχουν στο παρατηρητήριο τιμών προϊόντων «Καλάθι του νοικοκυριού» - Προσθήκη παρ. 2α στο άρθρο 87 του ν. 4986/2022

Άρθρο 41: Παράταση ισχύος συμβάσεων καθαριότητας της Περιφερειακής Υπηρεσίας Συντονισμού και Υποστήριξης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης

Άρθρο 42: Σύσταση πάγιας προκαταβολής στο Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελμα-

τικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

Άρθρο 43: Εξόφληση τιμολογίων για συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022

ΜΕΡΟΣ Δ΄ : ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 44: Έναρξη ισχύος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ
ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ
ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΕΕ) 2019/1937 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ 23ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1
Σκοπός
(άρθρο 1 της Οδηγίας)

Σκοπός του παρόντος είναι η διασφάλιση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου και η ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (L 305).

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος νόμου είναι η ίδρυση ενός συστήματος εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς παραβιάσεων ενωσιακού δικαίου, η προστασία των προσώπων που αναφέρουν τις εν λόγω παραβιάσεις, η οργάνωση της διαδικασίας υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης των αναφορών και οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασης του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 3
Ορισμοί
(άρθρο 5 της Οδηγίας)

Στον παρόντα, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «Αναφορά»: η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παροχή πληροφοριών, σχετικά με παραβιάσεις του παρόντος.

α) «Εσωτερική αναφορά»: η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις προς τον Υπεύθυνο Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (Υ.Π.Π.Α.) μιας νομικής οντότητας του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα.

β) «Εξωτερική αναφορά»: η προφορική ή γραπτή ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.).

2. «Αναφερόμενος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το ο-

ποίο κατονομάζεται στην εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή στη δημόσια αποκάλυψη ως πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η παραβίαση ή που σχετίζεται με το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η παραβίαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

3. «Αναφέρων»: το φυσικό πρόσωπο, που προβαίνει σε εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή σε δημόσια αποκάλυψη, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, τις οποίες απέκτησε στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων του.

4. «Αντίποινα»: οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση πράξη ή παράλειψη, η οποία συμβαίνει εντός του εργασιακού πλαισίου, προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει αδικαιολόγητη ζημία στον αναφέροντα, ή να τον θέσει σε μειονεκτική θέση, και συνδέεται με εσωτερική ή εξωτερική αναφορά ή δημόσια αποκάλυψη.

5. «Βάσιμοι λόγοι»: η δικαιολογημένη πεποίθηση προσώπου, με παρόμοιες γνώσεις, εκπαίδευση και εμπειρία με τον αναφέροντα, ότι οι πληροφορίες που διαθέτει είναι αληθείς και συνιστούν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

6. «Δημόσια αποκάλυψη»: η απευθείας διάθεση πληροφοριών στο κοινό σχετικά με παραβιάσεις.

7. «Διαμεσολαβητής»: φυσικό πρόσωπο που βοηθά τον αναφέροντα στη διαδικασία αναφοράς εντός του εργασιακού πλαισίου, η συνδρομή του οποίου πρέπει να είναι εμπιστευτική.

8. «Ενέργειες παρακολούθησης»: οποιαδήποτε πράξη διενεργεί ο αποδέκτης αναφοράς ή οποιαδήποτε αρχή ή φορέας, στους οποίους παραπέμπεται η αναφορά λόγω αρμοδιότητας, με σκοπό την αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στην αναφορά και την αντιμετώπιση της αναφερόμενης παραβίασης, όπως εσωτερική διερεύνηση, έρευνα, δίωξη, αγωγή για ανάκτηση κονδυλίων ή περάτωση της διαδικασίας.

9. «Ενημέρωση»: η παροχή ενημέρωσης στους αναφέροντες για τα μέτρα που προβλέπεται να ληφθούν ή έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης και για τους λόγους αυτής.

10. «Εργασιακό πλαίσιο»: τρέχουσες, παλαιότερες ή προσδοκώμενες εργασιακές δραστηριότητες στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων, μέσω των οποίων τα πρόσωπα αποκτούν πληροφόρηση σχετικά με παραβιάσεις και στο πλαίσιο των οποίων τα εν λόγω πρόσωπα υπάρχει πιθανότητα να υποστούν αντίποινα αν τις αναφέρουν.

11. «Παραβιάσεις»: πράξεις ή παραλείψεις που είναι παράνομες κατά το ενωσιακό δίκαιο ή αντιβαίνουν στο αντικείμενο ή στον σκοπό των κανόνων ενωσιακού δικαίου που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

12. «Πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις»: πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων εύλογων υπονοιών, σχετικά με παραβιάσεις, οι οποίες έχουν διαπραχθεί ή είναι πολύ πιθανόν να διαπραχθούν στον οργανισμό στον οποίο εργάζεται, έχει εργαστεί ή πρόκειται να εργαστεί ή βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις για να εργαστεί ο αναφέρων ή σε άλλους φορείς με τους οποίους ο αναφέρων είχε επαφή μέσω της εργασίας του ή επ' ευκαιρία αυτής, καθώς και πληροφορίες σχετικά με απόπειρες απόκρυψης παραβιάσεων.

13. «Φορείς δημόσιου τομέα»: οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που προβλέπονται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι εκτός αυτής

δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314), καθώς και τα όργανα και οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

14. «Φορείς ιδιωτικού τομέα»: οι φορείς που δεν ανήκουν στο δημόσιο τομέα, όπως ορίζονται στην περ. 13, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή.

Άρθρο 4 **Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής** **(άρθρα 2 και 3 της Οδηγίας)**

Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται για την προστασία προσώπων που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν:

α) παραβιάσεις ενωσιακού δικαίου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Μέρος Ι του Παραρτήματος, στους τομείς:

αα) των δημόσιων συμβάσεων,

αβ) των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών, καθώς και της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,

αγ) της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των προϊόντων,

αδ) της ασφάλειας των μεταφορών,

αε) της προστασίας του περιβάλλοντος,

αστ) της προστασίας από την ακτινοβολία και της πυρηνικής ασφάλειας,

αζ) της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, καθώς και της υγείας και της καλής μεταχείρισης των ζώων,

αη) της δημόσιας υγείας,

αθ) της προστασίας των καταναλωτών,

αι) της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και της ασφάλειας των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών,

β) παραβιάσεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης του άρθρου 325 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και τα ειδικότερα οριζόμενα στα σχετικά ενωσιακά μέτρα,

γ) παραβιάσεις που σχετίζονται με την εσωτερική αγορά, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 26 της Σ.Λ.Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων των παραβιάσεων των κανόνων της Ένωσης περί ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων, καθώς και παραβιάσεων που αφορούν στην εσωτερική αγορά σχετικά με πράξεις που παραβαίνουν τους κανόνες για τη φορολογία των εταιρειών ή διακανονισμούς, σκοπός των οποίων είναι η διασφάλιση φορολογικού πλεονεκτήματος που ματαιώνει το αντικείμενο ή τον σκοπό της εφαρμοστέας νομοθεσίας περί φορολογίας εταιρειών.

Άρθρο 5 **Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής** **(άρθρα 2 και 3 της Οδηγίας)**

1. Ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται για την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις που άπτονται ζητημάτων άμυνας ή ασφάλειας, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις υποπερ. αα), αδ) και αστ) της περ. α) του άρθρου 4.

2. Ο παρών δεν θίγει την εφαρμογή διατάξεων σχετικά με:

α) την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών,

β) την προστασία του δικηγορικού και του ιατρικού απορρήτου,

γ) το απόρρητο των δικαστικών διασκέψεων ή άλλων διαδικασιών που από την κείμενη νομοθεσία ορίζονται ως απόρρητες,

δ) τους κανόνες ποινικής δικονομίας,

ε) την άσκηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων που αφορούν στην παροχή συμβουλών από τους εκπροσώπους τους ή τις συνδικαλιστικές ενώσεις τους, καθώς και την προστασία έναντι κάθε αδικαιολόγητου επιζήμιου μέτρου, η οποία απορρέει από τις εν λόγω διαβουλεύσεις, καθώς και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και το δικαίωμά τους να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις, χωρίς να θίγεται το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από τον παρόντα.

3. Ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται στις τομεακές πράξεις της Ένωσης του Μέρους II του Παραρτήματος, για τις οποίες ισχύουν ειδικοί κανόνες περί αναφοράς παραβιάσεων. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται στον βαθμό που ένα ζήτημα δεν ρυθμίζεται υποχρεωτικά στις εν λόγω τομεακές πράξεις της Ένωσης.

Άρθρο 6 **Προσωπικό πεδίο εφαρμογής** **(άρθρο 4 της Οδηγίας)**

1. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται:

α) σε όσους απασχολούνται στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα και έχουν αποκτήσει, στο πλαίσιο της εργασίας τους, πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, τις οποίες αναφέρουν και ιδίως:

αα) στους εργαζομένους, δηλαδή σε όσους παρέχουν σε άλλο πρόσωπο και υπό τις οδηγίες του υπηρεσίες για τις οποίες λαμβάνουν αμοιβή, ανεξάρτητα από το αν η απασχόλησή τους είναι πλήρης ή μερική, μόνιμη ή εποχιακή, ή αν είναι αποσπασμένοι από άλλον φορέα. Στην έννοια του «εργαζομένου» περιλαμβάνονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και οι εργαζόμενοι στον δημόσιο τομέα με οποιοδήποτε είδους σχέση εργασίας ή απασχόληση,

αβ) στους μη μισθωτούς, στους αυτοαπασχολούμενους ή συμβούλους ή στους εργαζομένους κατ' οίκον,

αγ) στους μετόχους και τα πρόσωπα που ανήκουν στο διοικητικό, διαχειριστικό ή εποπτικό όργανο μιας επιχείρησης, περιλαμβανομένων μη εκτελεστικών μελών, καθώς και εθελοντών και αμειβόμενων ή μη αμειβόμενων ασκούμενων,

αδ) σε οποιαδήποτε πρόσωπα εργάζονται υπό την εποπτεία και τις οδηγίες αναδόχων, υπεργολάβων και προμηθευτών,

β) σε πρόσωπα που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης, η οποία έχει λήξει για οποιονδήποτε λόγο, συμπεριλαμβανομένης της συνταξιοδότησης, καθώς και σε αναφέροντες των οποίων η εργασιακή σχέση δεν έχει ακόμη ξεκινήσει, σε περιπτώσεις που πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης.

2. Τα μέτρα για την προστασία των αναφερόντων που προβλέπονται στο Κεφάλαιο Ε' εφαρμόζονται, επίσης, κατά περίπτωση, σε:

α) διαμεσολαβητές,

β) τρίτα πρόσωπα που συνδέονται με τους αναφέροντες και μπορεί να υποστούν αντίποινα σε εργασιακό πλαίσιο, όπως συνάδελφοι ή συγγενείς των αναφερό-

ντων, και

γ) προσωπικές επιχειρήσεις ή νομικά πρόσωπα συμφερόντων των αναφερόντων, ή για τις οποίες εργάζονται, ή με τις οποίες συνδέονται με άλλον τρόπο με εργασιακή σχέση.

Άρθρο 7 **Προϋποθέσεις για την προστασία των αναφερόντων** **(άρθρο 6 της Οδηγίας)**

1. Οι αναφέροντες παραβιάσεις δικαιούνται προστασίας, εφόσον, κατά τον χρόνο της αναφοράς είχαν βάσιμους λόγους να θεωρούν ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις αναφερόμενες παραβιάσεις ήταν αληθείς και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

2. Οι αναφέροντες παραβιάσεις, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, δικαιούνται προστασίας όταν υποβάλλουν την αναφορά είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά ή με δημόσια αποκάλυψη, καθώς και όταν προβούν σε αναφορά στα οικεία θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Πρόσωπα, τα οποία προέβησαν σε εσωτερική ή εξωτερική αναφορά, ή σε δημόσια αποκάλυψη σχετικά με παραβιάσεις ανωνύμως και στη συνέχεια ταυτοποιήθηκαν και υφίστανται αντίποινα, δικαιούνται προστασίας σύμφωνα με τον παρόντα, υπό τον όρο ότι πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 1.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ** **ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ**

Άρθρο 8 **Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων** **αναφοράς στον δημόσιο τομέα** **(άρθρο 7, παρ. 1, 2, 5 και 9 άρθρου 8** **και άρθρο 10 της Οδηγίας)**

1. Οι φορείς του δημόσιου τομέα που απασχολούν από πενήντα (50) υπαλλήλους και άνω, υποχρεούνται να ορίσουν Υπεύθυνο Παραλαβής και Παρακολούθησης Αναφορών (Υ.Π.Π.Α.) σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος.

2. Στους φορείς του δημόσιου τομέα που απασχολούν έως σαράντα εννέα (49) υπαλλήλους, αρμοδιότητες Υ.Π.Π.Α. ασκεί ο Σύμβουλος Ακεραιότητας του άρθρου 23 του ν. 4795/2021 (Α' 62) ή ο Υ.Π.Π.Α. του εποπτεύοντος Υπουργείου, εφόσον δεν έχει συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας. Για τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό κάτω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων ή που απασχολούν έως σαράντα εννέα (49) υπαλλήλους, καθώς και για εποπτευόμενα από αυτούς νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, οι αρμοδιότητες του Υ.Π.Π.Α. ασκούνται από τον Σύμβουλο Ακεραιότητας ή τον Υ.Π.Π.Α., εφόσον δεν έχει συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας του Ο.Τ.Α. β' βαθμού, στη χωρική αρμοδιότητα του οποίου ανήκει ο Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Για την εφαρμογή της παρούσας, ο αριθμός των υπαλλήλων κάθε φορέα του δημοσίου τομέα προσδιορίζεται είτε με βάση τις προβλεπόμενες στον οικείο οργανισμό ή κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας οργανικές θέσεις, καθώς και τις προσωποπαγείς θέσεις εφόσον υπάρχουν είτε με τον αριθμό των πραγματικά υπηρετούντων σε έναν φορέα, εφόσον υπερβαίνει τον αριθμό των προβλεπόμενων θέσεων.

3. Η υποχρέωση ορισμού Υ.Π.Π.Α. διατηρείται για δύο (2) ημερολογιακά έτη μετά από το έτος κατά το οποίο ο φορέας συμπλήρωσε τον αριθμό των πενήντα (50) υπηρετούντων.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις ισχύουν για τους Υ.Π.Π.Α. οι υποχρεώσεις του άρθρου 25 και τα κωλύματα διορισμού της παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4795/2021. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ο Υ.Π.Π.Α. αναφέρεται απευθείας στο ανώτατο ιεραρχικά όργανο του δημόσιου φορέα.

5. Αρμοδιότητες Υ.Π.Π.Α. ασκεί ο Σύμβουλος Ακεραιότητας του άρθρου 23 του ν. 4795/2021, στους φορείς που έχει συσταθεί και πληρωθεί η σχετική θέση. Στους φορείς όπου δεν έχει συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας, οι αρμοδιότητες του Υ.Π.Π.Α. ασκούνται από υπάλληλο της οργανικής μονάδας που είναι αρμόδια για θέματα προσωπικού, που αφορούν στον φορέα και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, παράλληλα με την άσκηση των κύριων καθηκόντων του, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 10 και σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις της παρ. 2 του παρόντος. Αν παρά την ανάθεση αρμοδιοτήτων Υ.Π.Π.Α. σε υπάλληλο του πρώτου εδαφίου, συσταθεί θέση Συμβούλου Ακεραιότητας, τα σχετικά καθήκοντα Υ.Π.Π.Α. αναλαμβάνει ο Σύμβουλος Ακεραιότητας.

6. Ο ορισμός Υ.Π.Π.Α. στους φορείς του δημόσιου τομέα σύμφωνα με το παρόν δεν αποκλείει την απευθείας αναφορά στην Ε.Α.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 11, όταν ο αναφέρων εύλογα θεωρεί ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η αναφορά του από τον Υ.Π.Π.Α., ή υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων.

Άρθρο 9

Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς στον ιδιωτικό τομέα (παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 άρθρου 8 της Οδηγίας)

1. Οι φορείς του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν ταυτόχρονα πενήντα (50) ή περισσότερους εργαζομένους, ανεξάρτητα από τη φύση των δραστηριοτήτων τους και τη διάρκεια της απασχόλησης εκάστου των εργαζομένων εντός του έτους, ορίζουν Υ.Π.Π.Α. σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος. Ο υπολογισμός του αριθμού των εργαζομένων στους φορείς του ιδιωτικού τομέα γίνεται σύμφωνα με τον ν. 4308/2014 (Α' 251). Στον αριθμό των εργαζομένων περιλαμβάνονται: α) οι πλήρως απασχολούμενοι που έχουν ή τεκμαίρεται ότι έχουν εργασία έμμισθης απασχόλησης, β) τα πρόσωπα που απασχολούνται με σχέση που εξομοιώνεται με έμμισθη εργασία, ανεξάρτητα του τρόπου που αμείβονται, γ) οι απασχολούμενοι με μίσθωση από άλλη οντότητα, και δ) οι ιδιοκτήτες - επιχειρηματίες, εφόσον απασχολούνται στην οντότητα και αμείβονται από αυτή. Δεν λαμβάνονται υπόψη εκπαιδευόμενοι και σπουδαστές που απασχολούνται με συμβάσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης.

2. Η υποχρέωση ορισμού Υ.Π.Π.Α. διατηρείται για δύο (2) ημερολογιακά έτη μετά από το έτος κατά το οποίο ο φορέας συμπλήρωσε τον αριθμό των πενήντα (50) απασχολούμενων.

3. Οι φορείς του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν λιγότερους από πενήντα (50) εργαζομένους δύνανται να ορίζουν Υ.Π.Π.Α.. Στις περιπτώσεις στις οποίες δεν υπάρχει

Υ.Π.Π.Α., η αναφορά μπορεί να υποβληθεί στην Ε.Α.Δ..

4. Οι φορείς του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στους τομείς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών, μεταφορών και περιβάλλοντος, καθώς και οι φορείς που λειτουργούν βάσει απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ή των οποίων οι δραστηριότητες δύνανται από τη φύση τους να προκαλέσουν κίνδυνο για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, υποχρεούνται να ορίσουν Υ.Π.Π.Α., ανεξάρτητα από τον αριθμό εργαζομένων που απασχολούν.

5. Οι φορείς ιδιωτικού τομέα με πενήντα (50) έως διακόσιους σαράντα εννέα (249) εργαζομένους δύνανται να κάνουν χρήση κοινών Υ.Π.Π.Α. για την παραλαβή αναφοράς.

6. Η θητεία του Υ.Π.Π.Α. διαρκεί ένα (1) τουλάχιστον ημερολογιακό έτος, αλλά μπορεί να τερματιστεί νωρίτερα για σπουδαίο λόγο.

7. Ο Υ.Π.Π.Α. μπορεί να είναι είτε εργαζόμενος του φορέα ιδιωτικού τομέα είτε τρίτο πρόσωπο, το οποίο συμμορφώνεται με τις επιταγές του παρόντος. Και στις δύο περιπτώσεις, αναφέρεται απευθείας στο ανώτατο διοικητικό όργανο του φορέα.

8. Ο Υ.Π.Π.Α. οφείλει να: α) ασκεί τα καθήκοντά του με ακεραιότητα, αντικειμενικότητα, αμεροληψία, διαφάνεια και κοινωνική υπευθυνότητα, β) σέβεται και τηρεί τους κανόνες εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για θέματα για τα οποία έλαβε γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του, γ) απέχει από τη διαχείριση συγκεκριμένων υποθέσεων, δηλώνοντας κώλυμα, εφόσον συντρέχει περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων.

9. Καθήκοντα Υ.Π.Π.Α. δεν μπορούν να ασκήσουν εκείνοι:

α) κατά των οποίων εκκρεμεί ποινική δίωξη για οποιοδήποτε κακούργημα και για τα εγκλήματα της κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, εκβίασης, πλαστογραφίας, πλαστογραφίας πιστοποιητικών, απιστίας δικηγόρου, απιστίας, δωροδοκίας, παράνομης βεβαίωσης ή είσπραξης δικαιωμάτων του Δημοσίου, παράβασης καθήκοντος, δυσφήμισης, συκοφαντικής δυσφήμισης, ψευδούς βεβαίωσης, υπαγωγής ψευδούς βεβαίωσης, ψευδούς καταμήνυσης, υπεξαγωγής εγγράφων, για οποιοδήποτε έγκλημα σχετικά με την υπηρεσία, κατά της γενετήσιας ελευθερίας - αξιοπρέπειας ή οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, για παραβίαση της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, λαθρεμπορίας και τυχερών παιχνιδιών, ή

β) που έχουν καταδικαστεί σε οποιαδήποτε ποινή για κακούργημα ή για κάποιο από τα εγκλήματα της περ. α), ή

γ) κατά των οποίων έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη για πειθαρχικό παράπτωμα που δύναται να επισύρει την πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης, ή

δ) στους οποίους έχει επιβληθεί τελεσίδικα οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, ανώτερη του προστίμου αποδοχών τεσσάρων (4) μηνών για οποιαδήποτε πειθαρχικό παράπτωμα, μέχρι τη διαγραφή της ποινής, ή

ε) που τελούν σε αργία ή διαθεσιμότητα, ή που έχουν τεθεί σε αναστολή άσκησης καθηκόντων.

10. Η παρ. 6 του άρθρου 8 περί της δυνατότητας αναφοράς στην Ε.Α.Δ. εφαρμόζεται και στους φορείς του ιδιωτικού τομέα.

11. Η υποχρέωση ορισμού Υ.Π.Π.Α. για τους φορείς του ιδιωτικού τομέα της παρ. 1 διαπιστώνεται από την κατά τόπον αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, η οποία ενη-

μερώνει την Ε.Α.Δ. για στατιστικούς λόγους.

12. Η υποχρέωση ορισμού Υ.Π.Π.Α. της παρ. 3 διαπιστώνεται από τους αρμόδιους κατά περίπτωση εποπτικούς φορείς, οι οποίοι ενημερώνουν την Ε.Α.Δ. για στατιστικούς λόγους.

13. Η παραβίαση της υποχρέωσης ορισμού Υ.Π.Π.Α. συνεπάγεται επιβολή προστίμου, από την Επιθεώρηση Εργασίας ή τον αρμόδιο εποπτικό φορέα.

14. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν την εφαρμογή του ν. 4808/2021 (Α' 28) για την προστασία της εργασίας.

Άρθρο 10

Διαδικασία εσωτερικής υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης αναφοράς και αρμοδιότητες του Υ.Π.Π.Α.

(παρ. 3 άρθρου 7 και άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Η εσωτερική αναφορά υποβάλλεται γραπτώς ή προφορικά ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας προσβάσιμης και σε άτομα με αναπηρία, η οποία λειτουργεί στον διαδικτυακό τόπο του δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα. Η προφορική αναφορά είναι δυνατό να υποβληθεί μέσω τηλεφώνου ή άλλων συστημάτων φωνητικών μηνυμάτων, καθώς και μέσω προσωπικής συνάντησης με τον Υ.Π.Π.Α. εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, κατόπιν αίτησης του αναφέροντος.

2. Οι Υ.Π.Π.Α. έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) παρέχουν τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αναφοράς εντός του φορέα και κοινοποιούν τις σχετικές πληροφορίες σε εμφανές σημείο του φορέα,

β) παραλαμβάνουν αναφορές σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος,

γ) βεβαιώνουν την παραλαβή της αναφοράς στον αναφέροντα εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την ημέρα παραλαβής,

δ) προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες, προκειμένου να επιληφθούν της αναφοράς τα αρμόδια όργανα του φορέα ή οι αρμόδιοι κατά περίπτωση φορείς, ή περατώνουν τη διαδικασία, με την αρχειοθέτηση της αναφοράς, αν είναι ακατάληπτη ή υποβάλλεται καταχρηστικά ή δεν περιέχει περιστατικά τα οποία να στοιχειοθετούν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου ή δεν συντρέχουν σοβαρές ενδείξεις για τέτοια παραβίαση και την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης στον αναφέροντα ο οποίος, αν θεωρεί ότι δεν αντιμετωπίστηκε αποτελεσματικά, δύναται να την επανυποβάλλει στην Ε.Α.Δ., η οποία, ως εξωτερικός διαύλος, ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 12,

ε) διασφαλίζουν την προστασία της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας του αναφέροντος και κάθε τρίτου που κατονομάζεται στην αναφορά, εμποδίζοντας την πρόσβαση σε αυτή σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα,

στ) παρακολουθούν τις αναφορές και διατηρούν επικοινωνία με τον αναφέροντα και, εφόσον απαιτείται, ζητούν περαιτέρω πληροφορίες από αυτόν,

ζ) παρέχουν ενημέρωση στον αναφέροντα για τις ενέργειες που αναλαμβάνονται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες από τη βεβαίωση παραλαβής, ή αν δεν έχει αποσταλεί βεβαίωση στον αναφέροντα, τους τρεις (3) μήνες από το πέρας των επτά (7) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της αναφοράς,

η) παρέχουν σαφείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες για τις διαδικασίες υπό τις οποίες οι αναφορές μπορούν να υποβληθούν στην Ε.Α.Δ. και, κατά περίπτωση, σε δημόσιους φορείς ή θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και

θ) σχεδιάζουν και συντονίζουν επιμορφωτικές δράσεις σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα, συμμετέχουν στη χάραξη εσωτερικών πολιτικών για την ενίσχυση της ακεραιότητας και της διαφάνειας στον φορέα.

3. Αν οι Υ.Π.Π.Α. εκτελούν και άλλα καθήκοντα, διασφαλίζεται ότι η άσκηση των καθηκόντων αυτών δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία τους και δεν οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τα καθήκοντα της παρ. 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 11

Εθνική Αρχή Διαφάνειας ως εξωτερικός διαύλος αναφοράς - Αρμοδιότητες (άρθρο 10, παρ. 1 και 2 άρθρου 11, παρ. 4 και 5 άρθρου 12, άρθρο 14 και παρ. 2 άρθρου 27 της Οδηγίας)

1. Αρμόδια αρχή για την παραλαβή, τη διαχείριση και την παρακολούθηση των αναφορών που της υποβάλλονται απευθείας και που αφορούν σε παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος ορίζεται η Ε.Α.Δ..

2. Το προσωπικό της Ε.Α.Δ., που παραλαμβάνει και παρακολουθεί τις αναφορές, εκπαιδεύεται ειδικά για τον χειρισμό των αναφορών και ορίζεται υπεύθυνο για την παροχή πληροφοριών στον αναφέροντα, την παραλαβή και εφαρμογή μέτρων παρακολούθησης των αναφορών και τη διατήρηση επικοινωνίας με τον αναφέροντα.

3. Η Ε.Α.Δ. συγκεντρώνει, σε ετήσια βάση, στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αναφορές που λαμβάνει, και ιδίως: α) τον αριθμό των αναφορών που παρέλαβε, β) τον αριθμό των ερευνών και των διαδικασιών που κινήθηκαν, ως αποτέλεσμα των εν λόγω αναφορών και την έκβασή τους, και γ) σε περίπτωση που διαπιστώθηκε ζημία, την εκτιμώμενη οικονομική ζημία και τα ποσά που ανακτήθηκαν, κατόπιν ερευνών και διαδικασιών σε σχέση με τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις. Οι φορείς στους οποίους η Ε.Α.Δ. παραπέμπει την αναφορά λόγω αρμοδιότητας οφείλουν να παράσχουν στην Ε.Α.Δ. τα αναφερόμενα στην παρούσα στοιχεία.

4. Η Ε.Α.Δ., στην ετήσια έκθεσή της, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 85 του ν. 4622/2019 (Α' 133), περιλαμβάνει και αποτίμηση της λειτουργίας της κατά την εφαρμογή του παρόντος. Η Ε.Α.Δ. επανεξετάζει σε τακτική βάση, και τουλάχιστον ανά τριετία, την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας για την παραλαβή των αναφορών και τα μέτρα παρακολούθησής τους και την προσαρμόζει, λαμβάνοντας υπόψη την αποκτηθείσα εμπειρία της και την εμπειρία άλλων αρμόδιων αρχών στο πλαίσιο της ανταλλαγής καλών πρακτικών.

5. Ο ορισμός της Ε.Α.Δ ως εξωτερικού διαύλου αναφοράς και οι αρμοδιότητές της, όπως ορίζονται στο άρθρο 12, δεν διακόπτουν τη λειτουργία ισχυόντων συστημάτων αναφορών ανεξάρτητων και εποπτικών αρχών ή άλλων

λων δημόσιων φορέων. Ειδικά για τις παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως εξωτερικός διαυλος αναφοράς ορίζεται η Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία ασκεί αποκλειστικά τις αρμοδιότητες του άρθρου 12, με την επιφύλαξη των εξουσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Άρθρο 12

Διαδικασία υποβολής εξωτερικής αναφοράς, πληροφορίες και παρακολούθηση της αναφοράς (παρ. 2, 3, 4, 5, 6 άρθρου 11, παρ. 2, 3, 4 άρθρου 12, άρθρο 13, παρ. 4 άρθρου 16 της Οδηγίας)

1. Η αναφορά στην Ε.Α.Δ. υποβάλλεται γραπτώς ή προφορικά ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, προσβάσιμης και σε άτομα με αναπηρία. Η προφορική αναφορά είναι δυνατό να υποβληθεί μέσω τηλεφώνου ή άλλων συστημάτων φωνητικών μηνυμάτων, καθώς και μέσω προσωπικής συνάντησης με πρόσωπο που έχει οριστεί από την Ε.Α.Δ. εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, κατόπιν αίτησης του αναφέροντος.

2. Η Ε.Α.Δ. προβαίνει:

α) στην άμεση επιβεβαίωση, σε κάθε περίπτωση εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της αναφοράς, εκτός αν ζητηθεί ρητώς κάτι διαφορετικό από τον αναφέροντα, ή η Ε.Α.Δ. εύλογα κρίνει ότι η επιβεβαίωση της αναφοράς μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την προστασία της ταυτότητας του αναφέροντος,

β) στην προτεραιοποίηση αναφορών σοβαρών παραβιάσεων ή παραβιάσεων ουσιωδών διατάξεων που εμπύπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος,

γ) στην περάτωση της διαδικασίας, με την αρχιεθέτηση της αναφοράς και την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης και των λόγων αυτής στον αναφέροντα, όταν: γα) δεν περιέχει περιστατικά, τα οποία στοιχειοθετούν παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, ή περιέχει περιστατικά που δεν αποτελούν σοβαρές ενδείξεις για τέτοια παραβίαση, ή είναι προδήλως ήσσονος σημασίας, με αποτέλεσμα να μην απαιτείται περαιτέρω παρακολούθηση, ή γβ) πρόκειται για επαναλαμβανόμενη αναφορά, η οποία δεν περιλαμβάνει σημαντικές νέες πληροφορίες για παραβιάσεις σε σχέση με προηγούμενη αναφορά, εκτός αν οι νέες νομικές ή πραγματικές περιστάσεις δικαιολογούν διαφορετική παρακολούθηση, χωρίς όμως στην περίπτωση αυτή να θίγονται άλλες υποχρεώσεις ή άλλες εφαρμοστέες διαδικασίες για την αντιμετώπιση της αναφερόμενης παραβίασης, ή η προστασία που παρέχει ο παρών,

δ) στη διαβίβαση, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, πληροφοριών της αναφοράς στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περαιτέρω διερεύνηση, εφόσον αυτό προβλέπεται από το ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο,

ε) στη διαβίβαση, σε περίπτωση αναρμοδιότητας, της αναφοράς στα αρμόδια κατά περίπτωση, εθνικά ή ενωσιακά όργανα, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και με ασφαλή τρόπο, και την ενημέρωση του αναφέροντος χωρίς καθυστέρηση για τη διαβίβασή της, με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες η Ε.Α.Δ. είναι η ίδια καθ' ύλην αρμόδια να εξετάσει την αναφορά,

στ) στην επιμελή παρακολούθηση των αναφορών,

ζ) στην ενημέρωση του αναφέροντος, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες, ή τους έξι (6) μήνες σε ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις,

η) στην κοινοποίηση στον αναφέροντα του τελικού αποτελέσματος των ερευνών που κινήθηκαν από την αναφορά.

3. Η Ε.Α.Δ. αναρτά στον διαδικτυακό της τόπο σε διακριτό, εύκολα αναγνωρίσιμο και προσβάσιμο τμήμα, πληροφορίες σχετικά με:

α) τη διαδικασία υποβολής αναφοράς,

β) τις προϋποθέσεις προστασίας δυνάμει του παρόντος,

γ) τα στοιχεία επικοινωνίας της, ιδίως τις ηλεκτρονικές και ταχυδρομικές διευθύνσεις, καθώς και τους αριθμούς τηλεφώνου, δηλώνοντας αν καταγράφονται οι τηλεφωνικές συνομιλίες,

δ) τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις αναφορές παραβιάσεων, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο η Ε.Α.Δ. μπορεί να ζητήσει από τον αναφέροντα να διευκρινίσει τις αναφερόμενες πληροφορίες, ή να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες, τη χρονική προθεσμία απάντησης στον αναφέροντα, καθώς και το είδος και το περιεχόμενο της απάντησης,

ε) το καθεστώς απορρήτου που ισχύει για τις αναφορές, και ιδίως τις πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 16, καθώς και τις σχετικές προβλέψεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου,

στ) τις ενέργειες παρακολούθησης που εφαρμόζονται στις αναφορές,

ζ) τα μέσα και τις διαδικασίες προστασίας κατά των αντιποίνων και τη διαθεσιμότητα εμπιστευτικών συμβουλών για πρόσωπα, που διατίθενται να υποβάλουν αναφορά,

η) τη δήλωση, η οποία αναφέρει ρητώς τους όρους υπό τους οποίους τα πρόσωπα που υποβάλλουν αναφορά στην Ε.Α.Δ. προστατεύονται από την ευθύνη λόγω παραβίασης του απορρήτου δυνάμει του άρθρου 19, καθώς, επίσης, και κατάλογο με στοιχεία επικοινωνίας των φορέων στήριξης των αναφερόντων.

4. Σε περίπτωση παραλαβής εξωτερικής αναφοράς από αναρμόδιο φορέα, ή από πρόσωπο της Ε.Α.Δ. που δεν είναι υπεύθυνο για τον χειρισμό αναφορών, απαγορεύεται η αποκάλυψη πληροφοριών που μπορεί να ταυτοποιήσουν τον αναφέροντα ή τον αναφερόμενο και η αναφορά διαβιβάζεται άμεσα και χωρίς τροποποίηση στην Ε.Α.Δ. ή, αντίστοιχα, στα πρόσωπα της Ε.Α.Δ. που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών.

5. Σε περίπτωση παραλαβής πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις που συμπεριλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, τα εν λόγω εμπορικά απόρρητα δεν χρησιμοποιούνται και δεν αποκαλύπτονται για σκοπούς που υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την ορθή παρακολούθηση της αναφοράς.

6. Η Ε.Α.Δ. συνεργάζεται με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς στους οποίους διαβιβάζεται η αναφορά, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να παρέχουν ενημέρωση σχετικά με την πορεία της εντός οριζόμενης προθεσμίας και σύμφωνα με συγκεκριμένη διαδικασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Άρθρο 13 Προϋποθέσεις προστασίας προσώπων (άρθρο 15 της Οδηγίας)

Το πρόσωπο που προβαίνει σε δημόσια αποκάλυψη σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος δικαιούται προστασίας, εφόσον πληρούται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) το πρόσωπο υπέβαλε πρώτα αναφορά εσωτερικά στον φορέα του άρθρου 8 ή του άρθρου 9 και εξωτερικά στην Ε.Α.Δ., ή κατευθείαν εξωτερικά στην Ε.Α.Δ., αλλά δεν ανελήφθη καμία ενδεδειγμένη ενέργεια ως ανταπόκριση στην αναφορά εντός του χρονικού διαστήματος που αναφέρεται στην περ. ζ΄ της παρ. 2 του άρθρου 10 και στην περ. ζ΄ της παρ. 2 του άρθρου 12, κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες και το είδος των κινόνων που παραβιάστηκαν, ή

β) το πρόσωπο έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η παραβίαση μπορεί να συνιστά κίνδυνο για το δημόσιο συμφέρον, ή όταν υπάρχει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή κίνδυνος μη αναστρέψιμης βλάβης, ή, σε περίπτωση αναφοράς στην Ε.Α.Δ., υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων, ή υπάρχει μικρή προοπτική να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η παραβίαση, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης, όπως όταν αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να συγκαλυφθούν ή να καταστραφούν ή όταν οποιαδήποτε αρχή ή φορέας μπορεί να βρίσκεται σε αθέμιτη σύμπραξη με τον υπαίτιο της παραβίασης ή να είναι αναμειγμένη στην παραβίαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Άρθρο 14 Υποχρέωση εμπιστευτικότητας (άρθρο 16, παρ. 1 άρθρου 12 και παρ. 1 άρθρου 9 της Οδηγίας)

1. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και κάθε είδους πληροφορίες που οδηγούν, άμεσα ή έμμεσα, στην ταυτοποίηση του αναφέροντος, δεν αποκαλύπτονται σε οποιονδήποτε άλλον πέρα από τα εξουσιοδοτημένα μέλη του προσωπικού που είναι αρμόδια να λαμβάνουν, ή να παρακολουθούν τις αναφορές, εκτός αν συγκατατεθεί σχετικά ο αναφέρων. Προς τον σκοπό αυτόν, οι φορείς των Κεφαλαίων Γ΄ και Δ΄ λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως τεχνικές ψευδωνυμοποίησης, κατά την παρακολούθηση της αναφοράς και την επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές.

2. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, η ταυτότητα του αναφέροντος και κάθε άλλη πληροφορία μπορεί να αποκαλύπτεται μόνο στις περιπτώσεις που απαιτείται από το ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο, στο πλαίσιο ερευνών αρμόδιων αρχών ή στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών, και εφόσον αυτή είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση των σκοπών του παρόντος ή για τη διασφάλιση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του αναφερομένου.

3. Αποκαλύψεις δυνάμει της παρ. 2 γίνονται αφού προηγηθεί έγγραφη ενημέρωση του αναφέροντος σχετικά με τους λόγους αποκάλυψης της ταυτότητάς του και

λοιπών εμπιστευτικών στοιχείων, εκτός αν η ενημέρωση αυτή υπονομεύει τις έρευνες ή τις δικαστικές διαδικασίες. Αδικοιολόγητη παράλειψη της ενημέρωσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, για τους υπαγόμενους σε διατάξεις πειθαρχικού δικαίου. Μετά από την ενημέρωση, ο αναφέρων δικαιούται να υποβάλει εγγράφως παρατηρήσεις προς την αρχή που προβαίνει στην αποκάλυψη σύμφωνα με την παρ. 2, οι οποίες δεν γνωστοποιούνται σε κανέναν. Εξαιρετικά, στην περίπτωση που δεν κρίνονται επαρκείς οι προβαλλόμενοι λόγοι των παρατηρήσεων, δεν εμποδίζεται η αποκάλυψη της ταυτότητας και των λοιπών εμπιστευτικών στοιχείων του αναφέροντος. Δεν θίγονται περαιτέρω διασφαλίσεις της ταυτότητας του αναφέροντος και των πληροφοριών από τις οποίες μπορεί αυτή να συναχθεί, που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις ενωσιακού ή εθνικού δικαίου.

4. Οι αρμόδιες αρχές, όταν λαμβάνουν αναφορές παραβιάσεων που συμπεριλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, μεριμνούν ώστε να μην χρησιμοποιούν ούτε να αποκαλύπτουν τα εμπορικά απόρρητα πέρα από το μέτρο που είναι αναγκαίο για την ορθή παρακολούθηση.

Άρθρο 15 Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 17 της Οδηγίας)

1. Οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή της διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές, πραγματοποιείται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ [Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, Γ.Κ.Π.Δ. (L 119)] και τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137), με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλέψεων του παρόντος και ειδικότερων ρυθμίσεων που αφορούν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές

2. Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο του παρόντος, διενεργείται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης καθιέρωσης διαύλων αναφορών και λήψης των αναγκαίων μέτρων για την παρακολούθησή τους κατά τα άρθρα 8 έως 12. Στην έννοια της ανωτέρω επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπάγεται, ιδίως, κάθε πληροφορία σχετική με παραβιάσεις στο πλαίσιο εσωτερικών και εξωτερικών αναφορών, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή διαβίβασής τους. Επιτρέπεται η διαβίβαση στις αρμόδιες εποπτικές και ανακριτικές αρχές των πληροφοριών που διαλαμβάνονται στις αναφορές, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά μέσα σε διοικητικές, αστικές και ποινικές έρευνες και διαδικασίες.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα του άρθρου 8, οι νομικές οντότητες του άρθρου 9 και η Ε.Α.Δ. αποτελούν υπεύθυνους επεξεργασίας.

4. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, ώστε, κατά την υποβολή και την παρακολούθηση των αναφορών, να συλλέγονται τα απαραίτητα αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία προ-

φανώς δεν σχετίζονται με τον χειρισμό συγκεκριμένης αναφοράς, ή είναι υπερβολικά, δεν συλλέγονται, ή αν έχουν συλλεγεί τυχαία διαγράφονται αμελλητί.

5. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατά παρέκκλιση της περ. Α' της παρ. 1 του άρθρου 5, των άρθρων 12 και 13, των παρ. 1 έως 4 του άρθρου 14 και του άρθρου 34 του Γ.Κ.Π.Δ. δεν παρέχει σχετική ενημέρωση για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων στον αναφερόμενο και σε κάθε τρίτο πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως υποκειμένου των δεδομένων που κατονομάζεται στην αναφορά ή τα προσωπικά δεδομένα που προέκυψαν από μέτρα παρακολούθησης και ιδίως για την πηγή προέλευσης κατά την περ. στ' της παρ. 2 του άρθρου 14 του Γ.Κ.Π.Δ., κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 14 του Γ.Κ.Π.Δ., σε συνδυασμό με το άρθρο 23 του Γ.Κ.Π.Δ., για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται και εφόσον κριθεί αναγκαίο για τον σκοπό της πρόληψης και της αντιμετώπισης προσπαθειών παρεμπόδισης της αναφοράς, παρακώλυσης, ματαίωσης ή καθυστέρησης των μέτρων παρακολούθησης, ιδίως όσον αφορά στις έρευνες, ή προσπαθειών ταυτοποίησης των αναφερόντων, καθώς και για την προστασία τους έναντι αντιποιώνων.

6. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δύναται να μην ικανοποιήσει τα δικαιώματα που παρέχονται από τα άρθρα 15 έως 22 του Γ.Κ.Π.Δ., όταν ασκούνται από τα αναφερόμενα και τρίτα πρόσωπα που κατονομάζονται στην αναφορά, ή προέκυψαν από μέτρα παρακολούθησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5.

7. Στις περιπτώσεις περιορισμού των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που προβλέπονται στις παρ. 5 και 6, ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει όλα τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων. Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας αρνείται την ικανοποίηση των δικαιωμάτων, χωρίς να ενημερώσει σχετικά με τον λόγο του περιορισμού, το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να υποβάλλει καταγγελία στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.), η οποία μπορεί να ερευνήσει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του περιορισμού των δικαιωμάτων και να ενημερώσει σχετικά το υποκείμενο, εφόσον η ενημέρωση αυτή δεν είναι επιζήμια για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών.

8. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, σε περίπτωση παραβίασης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεν προβαίνει σε ανακοίνωσή της κατά την παρ. 1 του άρθρου 34 του Γ.Κ.Π.Δ. προς το υποκείμενο των δεδομένων, εφόσον η ανακοίνωση αυτή μπορεί να αποβεί επιζήμια για τους επιδιωκόμενους σκοπούς του παρόντος και ενημερώνει σχετικά την Α.Π.Δ.Π.Χ., η οποία μπορεί, αφού ερευνήσει τη συνδρομή των λόγων που επικαλείται, να ζητήσει τη διενέργεια της ανακοίνωσης, εφόσον κρίνει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την παράλειψη της ανακοίνωσης.

Άρθρο 16

Τήρηση αρχείων των αναφορών (παρ. 1, 2, 3 και 4 άρθρου 18 και παρ. 1 άρθρου 12 της Οδηγίας)

1. Οι αρμόδιοι φορείς των Κεφαλαίων Γ' και Δ' τηρούν αρχεία για κάθε αναφορά που παραλαμβάνουν, σύμφωνα με τις απαιτήσεις εμπιστευτικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 14. Οι αναφορές αποθηκεύονται για εύλογο και αναγκαίο χρονικό διάστημα, προκειμένου να είναι ανακτήσιμες και να τηρηθούν οι απαιτήσεις που επιβάλλο-

νται από τον παρόντα, το ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο και πάντως μέχρι την ολοκλήρωση κάθε έρευνας ή δικαστικής διαδικασίας που έχει εκκινήσει ως συνέπεια της αναφοράς σε βάρος του αναφερομένου, του αναφερόντος ή τρίτων προσώπων.

2. Όταν για την υποβολή αναφοράς χρησιμοποιείται τηλεφωνική γραμμή ή άλλο σύστημα τηλεφωνικών μηνυμάτων, επιτρέπεται η καταγραφή της συνομιλίας, εφόσον ο αναφέρων έχει νομίμως συγκατατεθεί. Οι αρμόδιοι φορείς των Κεφαλαίων Γ' και Δ' έχουν το δικαίωμα να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς είτε με καταγραφή της συνομιλίας σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή είτε με πλήρη και ακριβή μεταγραφή της συνομιλίας, που συντάσσεται από τα μέλη του προσωπικού τα οποία είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό της αναφοράς, παρέχοντας στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τη μεταγραφή της συνομιλίας, υπογράφοντάς την.

3. Όταν για την υποβολή αναφοράς χρησιμοποιείται τηλεφωνική γραμμή ή άλλο σύστημα τηλεφωνικών μηνυμάτων χωρίς καταγραφή της συνομιλίας, οι αρμόδιοι φορείς των Κεφαλαίων Γ' και Δ' έχουν το δικαίωμα να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς με τη μορφή επακριβών πρακτικών της συνομιλίας, τα οποία συντάσσονται από το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τον χειρισμό της αναφοράς, παρέχοντας στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τα πρακτικά της συνομιλίας, υπογράφοντάς τα.

4. Όταν ένα πρόσωπο ζητήσει συνάντηση με το προσωπικό των αρμόδιων φορέων των Κεφαλαίων Γ' και Δ' για να υποβάλει αναφορά σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 10 και την παρ. 1 του άρθρου 12, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του αναφερόντος, τηρούνται πλήρη και επακριβή πρακτικά της συνάντησης σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή, είτε με καταγραφή της συνομιλίας σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή, είτε με ακριβή πρακτικά της συνάντησης, που συντάσσονται από τα μέλη του προσωπικού τα οποία είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό της αναφοράς, παρέχοντας στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τα πρακτικά της συνάντησης, υπογράφοντάς τα.

5. Σε περίπτωση άρνησης υπογραφής των πρακτικών που προβλέπονται στις παρ. 2, 3 και 4, γίνεται σχετική μνεία από τον συντάκτη του πρακτικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 17 Απαγόρευση αντιποιώνων (άρθρο 19 της Οδηγίας)

Οποιασδήποτε μορφής αντίποινα σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 6 απαγορεύονται, συμπεριλαμβανομένων των απειλών και ενεργειών αντεκδίκησης. Απαγορεύονται, ιδίως, οι ακόλουθες μορφές αντιποιώνων:

- α) παύση, απόλυση ή άλλα ισοδύναμα μέτρα,
- β) υποβιβασμός, παράλειψη ή στέρηση προαγωγής,
- γ) αφαίρεση καθηκόντων, αλλαγή τόπου εργασίας, μείωση μισθού, μεταβολή του ωραρίου εργασίας,
- δ) στέρηση κατάρτισης,
- ε) αρνητική αξιολόγηση επιδόσεων ή αρνητική επαγγελματική σύσταση,
- στ) επίπληξη, επιβολή πειθαρχικού ή άλλου μέτρου, πε-

ριλαμβανομένης χρηματικής ποινής,

ζ) καταναγκασμός, εκφοβισμός, παρενόχληση ή περιθωριοποίηση,

η) διάκριση ή άδικη αντιμετώπιση,

θ) μη μετατροπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης σε μόνιμη,

ι) μη ανανέωση ή πρόωρη διακοπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης,

ια) σκόπιμη βλάβη, περιλαμβανομένης προσβολής της φήμης, ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή οικονομική ζημία, περιλαμβανομένης επιχειρηματικής ζημίας και απώλειας εισοδήματος,

ιβ) καταχώριση σε λίστα ανεπιθύμητων («μαύρη λίστα»), βάσει τομεακής ή κλαδικής επίσημης ή ανεπίσημης συμφωνίας, που μπορεί να συνεπάγεται ότι το πρόσωπο δεν πρόκειται να βρει θέση εργασίας στον τομέα ή στον κλάδο στο μέλλον,

ιγ) πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες,

ιδ) ανάκληση ή ακύρωση διπλώματος ή αδειάς,

ιε) παραπομπή για ψυχιατρική ή ιατρική παρακολούθηση,

ιστ) άρνηση ή στέρηση παροχής εύλογων προσαρμογών σε άτομα με αναπηρία.

Άρθρο 18

Μέτρα για την προστασία έναντι αντιποίνων (παρ. 2, 3, 4 και 7 άρθρου 21 της Οδηγίας)

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5, τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 6 δεν υπέχουν καμία ευθύνη:

α) σε σχέση με την απόκτηση πληροφοριών ή την πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται ή αποκαλύπτονται δημόσια, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω απόκτηση ή πρόσβαση δεν συνιστά αυτοτελώς ποινικό αδίκημα. Σε δικαστικές διαδικασίες, μεταξύ άλλων για συκοφαντική δυσφήμιση, προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, παραβίαση της υποχρέωσης τήρησης του απορρήτου, παραβίαση των κανόνων για την προστασία δεδομένων, αποκάλυψη εμπορικού απορρήτου, ή σε περιπτώσεις αιτήσεων αποζημίωσης βάσει του ιδιωτικού, του δημόσιου ή του συλλογικού εργατικού δικαίου, τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 6 δεν υπέχουν καμία απολύτως ευθύνη απορρόησης από αναφορές ή δημόσιες αποκαλύψεις σύμφωνα με τον παρόντα, εφόσον είχαν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψη ήταν αναγκαία για να αποκαλυφθεί παραβίαση,

β) σε περίπτωση αναφοράς ή δημόσιας αποκάλυψης πληροφοριών που περιλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, εφόσον η αναφορά ή η δημοσιοποίηση θεωρείται νόμιμη υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1 του ν. 4605/2019 (Α΄ 52).

2. Κάθε άλλη πιθανή ευθύνη των αναφερόντων που προκύπτει από πράξεις ή παραλείψεις που δεν σχετίζονται με την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη, ή δεν είναι απαραίτητες για την αποκάλυψη παραβίασης διέπεται από τις κείμενες διατάξεις.

3. Αν η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψη αποτελεί για τον αναφέροντα ποινική, πειθαρχική, διοικητική παράβαση ή αδικοπρακτική συμπεριφορά, κάθε ποινική, πειθαρχική, διοικητική ή αστική διαδικασία που έχει κινηθεί εναντίον του αναφέροντος για την αναφερόμενη παραβίαση αναστέλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της διερεύνησης

της αναφοράς. Για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή αυτή, αναστέλλεται η παραγραφή ή αποσβεστική προθεσμία των αντιστοίχων δικαιωμάτων των προσώπων που πλήττονται από την αναφορά. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 113 Π.Κ. εφαρμόζεται αναλόγως ως προς την ποινική, πειθαρχική και διοικητική ευθύνη του αναφέροντος.

4. Αναφέρων, ο οποίος είναι συμμετοχος σε παραβίαση που συνιστά ποινικό αδίκημα των άρθρων 235 έως 260, 390 και 396 Π.Κ., απαλλάσσεται από κάθε πειθαρχική και διοικητική κύρωση, αν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι όροι των παρ. 2 και 3 του άρθρου 263Α Π.Κ..

Άρθρο 19

Μέτρα στήριξης (παρ. 1 και 2 άρθρου 20 της Οδηγίας)

1. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 6 δικαιούνται δωρεάν παροχής νομικών συμβουλών, αναφορικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας έναντι των αντιποίνων, ενώπιον οποιασδήποτε αρχής, καθώς και δωρεάν νομική συνδρομή, ανεξάρτητα από το αν πληρούν τους όρους του ν. 3226/2004 (Α΄ 24). Για τον σκοπό αυτόν, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε συνεργασία με τους δικηγορικούς συλλόγους της χώρας, καταρτίζει κατάλογο νομικών για την παροχή νομικής συνδρομής ειδικά στα πρόσωπα του άρθρου 6. Αν τέτοιος κατάλογος ειδικής νομικής συνδρομής δεν υπάρχει στον δικηγορικό σύλλογο όπου δικαιούται να απευθυνθεί ο δικαιούχος, η νομική συνδρομή παρέχεται από συνήγορο εγγεγραμμένο στη γενική αλφαβητική κατάσταση του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 6 δικαιούνται δωρεάν παροχής ψυχολογικής υποστήριξης. Για τον σκοπό αυτόν, το Υπουργείο Υγείας, σε συνεργασία με τους ιατρικούς συλλόγους και συλλόγους ψυχολόγων της χώρας, καταρτίζει κατάλογο ψυχιάτρων και ψυχολόγων για την παροχή ψυχολογικής υποστήριξης.

Άρθρο 20

Επανορθωτικά μέτρα (παρ. 5 και 8 άρθρου 21 της Οδηγίας)

1. Σε περίπτωση επιβολής αντιποίνων, τα πρόσωπα του άρθρου 6, δικαιούνται πλήρους αποζημίωσης για τις ζημιές που υπέστησαν. Σε περίπτωση διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρχής σχετικά με βλάβη την οποία υπέστησαν και εφόσον αποδεικνύουν ότι προέβησαν σε αναφορά ή σε δημόσια αποκάλυψη και υπέστησαν βλάβη, τεκμαίρεται ότι η βλάβη έγινε ως αντίποινα για την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη. Επιτρέπεται ανταπόδειξη ως προς το ότι το βλαπτικό μέτρο ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένο και δεν ελήφθη κατά του συγκεκριμένου προσώπου εξαιτίας της αναφοράς ή της δημόσιας αποκάλυψης.

2. Μέτρα που επιβλήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 17 είναι άκυρα. Τα πρόσωπα του άρθρου 6, σε βάρος των οποίων ελήφθησαν τα αντίποινα, μπορούν να ζητήσουν επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρίσκονταν πριν από την επιβολή των αντιποίνων, εφόσον αυτό είναι αντικειμενικά δυνατό και δεν καθίσταται δυσανάλογα επαχθές για τον υπόχρεο.

3. Η καταγγελία σύμβασης εργασίας που έχει τη μορφή αντιποίνων του άρθρου 17 είναι σε κάθε περίπτωση άκυρη.

Άρθρο 21
Μέτρα για την προστασία των αναφερομένων
(παρ. 8 άρθρου 21 και παρ. 1, 2
και 3 άρθρου 22 της Οδηγίας)

1. Οι αναφερόμενοι έχουν πρόσβαση σε όλα τα ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα και απολαμβάνουν τα δικαιώματα της δίκαιης δίκης και ιδίως, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής σε αμερόληπτο δικαστήριο, καθώς και το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ακρόασης και του δικαιώματος πρόσβασης στον φάκελό τους.

2. Η ταυτότητα των αναφερομένων προστατεύεται καθ' όλη τη διάρκεια ερευνών που κινήθηκαν από την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη. Τα άρθρα 11, 13 και 14 για την προστασία της ταυτότητας των αναφερόντων εφαρμόζονται και για την προστασία της ταυτότητας των αναφερομένων.

Άρθρο 22
Απαγόρευση παραίτησης από δικαιώματα
και μέσα έννομης προστασίας
(άρθρο 24 της Οδηγίας)

Οποιαδήποτε ρήτρα ή συμφωνία με την οποία επέρχεται παραίτηση ή περιορισμός από δικαιώματα και μέσα έννομης προστασίας που προβλέπονται στον παρόντα, συμπεριλαμβανομένης και ρήτρας ή συμφωνίας διαιτησίας, είναι άκυρη ως προς το περιοριστικό αυτό αποτέλεσμα.

Άρθρο 23
Κυρώσεις
(παρ. 1 και 2 άρθρου 23 της Οδηγίας)

1. Με ποινή φυλάκισης και με χρηματική ποινή τιμωρούνται τα πρόσωπα τα οποία:

α) παρεμποδίζουν ή αποπειρώνται να παρεμποδίσουν την υποβολή αναφοράς σε περιπτώσεις παραβιάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας του παρόντος,

β) προβαίνουν σε αντίποινα ή κινούν κακόβουλες διαδικασίες σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 6,

γ) παραβιάζουν την υποχρέωση τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας των αναφερόντων κατά παράβαση του άρθρου 14.

Για την επιμέτρηση της ποινής συνεκτιμώνται η ένταση των αντιποίνων και η βαρύτητα της παραβίασης.

2. Ευθύνη των προσώπων της παρ. 1 σύμφωνα με άλλες διατάξεις δεν αποκλείεται.

3. Με ποινή φυλάκισης δύο (2) τουλάχιστον ετών και χρηματική ποινή τιμωρούνται τα πρόσωπα τα οποία εν γνώσει τους προέβησαν σε ψευδείς αναφορές ή ψευδείς δημόσιες αποκαλύψεις.

4. Ευθύνη των προσώπων της παρ. 3 σύμφωνα με άλλες διατάξεις δεν αποκλείεται.

5. Αν κάποια από τις παραβάσεις του παρόντος τελέστηκε, προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, επιβάλλεται σε αυτό διοικητικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να είναι μικρότερο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ και μεγαλύτερο από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. Για την επιμέτρηση της ανωτέρω κύρωσης λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η βαρύτητα της παράβασης και ο βαθμός της υπαιτιότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Α΄

Άρθρο 24
Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. α) Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Ε.Α.Δ., προσδιορίζονται και εξειδικεύονται τα προσόντα, οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και ο τρόπος πλήρωσης της θέσης του Υ.Π.Π.Α. στους φορείς του δημόσιου τομέα σύμφωνα με το άρθρο 8, ο οποίος είναι υπάλληλος που υπηρετεί στον δημόσιο φορέα με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Ε.Α.Δ., δύναται να προβλέπονται ειδικότερα προσόντα, αρμοδιότητες, καθήκοντα και ο τρόπος πλήρωσης της θέσης του Υ.Π.Π.Α. σε φορείς του δημόσιου τομέα, εφόσον αυτό επιβάλλεται λόγω των οργανωτικών ιδιαιτεροτήτων ή του αντικειμένου του φορέα.

β) Με κοινή απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου μέλους της Κυβέρνησης που εποπτεύει την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (ΕΥΠ) και του Διοικητή της ΕΥΠ, η οποία δεν δημοσιεύεται, προσδιορίζονται και εξειδικεύονται τα προσόντα, οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και ο τρόπος πλήρωσης της θέσης του Υ.Π.Π.Α. στην ΕΥΠ, σύμφωνα με το άρθρο 8, ο οποίος είναι υπάλληλος που υπηρετεί στην ΕΥΠ με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου. Με την ίδια κοινή απόφαση δύναται να προβλέπονται ειδικότερα προσόντα, αρμοδιότητες, καθήκοντα και ο τρόπος πλήρωσης της θέσης του Υ.Π.Π.Α. στην ΕΥΠ, εφόσον αυτό επιβάλλεται λόγω των οργανωτικών ιδιαιτεροτήτων και του αντικειμένου της βάσει του άρθρου 1 του ν. 3649/2008 (Α΄ 39).

2. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται οι Κωδικοί Αριθμοί Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) των επιχειρήσεων που, λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων τους, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται το ύψος του προστίμου της παρ. 13 του άρθρου 9 και τα κριτήρια προσδιορισμού του, καθώς και τα ειδικότερα στοιχεία που διαβιβάζονται για στατιστικούς λόγους κατά τις παρ. 11 και 12 του ίδιου άρθρου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Ε.Α.Δ., εξειδικεύεται η διαδικασία υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης της αναφοράς σε φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα κατά το άρθρο 10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Ε.Α.Δ., εφόσον πρόκειται για φορέα του δημόσιου τομέα, καθορίζεται σε συγκεκριμένους φορείς ειδική διαδικασία υποβολής, παραλαβής και παρακολούθησης της αναφοράς, εφόσον αυτό επιβάλλεται λόγω των οργανωτικών ιδιαιτεροτήτων ή του αντικειμένου του φορέα.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Διοικητή της Ε.Α.Δ., προσδιορίζεται η διαδικασία διαβίβασης της αναφοράς από την

Ε.Α.Δ. στους αρμόδιους δημόσιους φορείς, καθώς και η προθεσμία επικοινωνίας και ενημέρωσής της από τους αρμόδιους δημόσιους φορείς για την εξέλιξη της αναφοράς, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 6 του άρθρου 12.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Διοικητή της Ε.Α.Δ., προσδιορίζονται οι όροι σύστασης και λειτουργίας της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της παρ. 1 των άρθρων 10 και 12.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων προσδιορίζονται οι αρμόδιες αρχές ελέγχου και επιβολής κυρώσεων, η διαδικασία επιβολής τους, τα κριτήρια υπολογισμού του ύψους του προστίμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 23.

Άρθρο 25
Μεταβατικές διατάξεις
(παρ. 2 άρθρου 26 της Οδηγίας)

1. Οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα με πενήντα (50) έως διακόσιους σαράντα εννέα (249) εργαζομένους οφείλουν να συμμορφωθούν με την υποχρέωση θέσπισης εσωτερικού διαύλου αναφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 9, έως τη 17η Δεκεμβρίου 2023 και να ενημερώσουν σχετικά, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη συμμόρφωση, την Επιθεώρηση Εργασίας ή τον αρμόδιο κατά περίπτωση εποπτικό φορέα των παρ. 11 και 12 του άρθρου 9.

2. Επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα με περισσότερους από διακόσιους σαράντα εννέα (249) εργαζομένους οφείλουν να συμμορφωθούν με την υποχρέωση θέσπισης εσωτερικού διαύλου αναφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 8, εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και να ενημερώσουν σχετικά, εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη συμμόρφωση, την Επιθεώρηση Εργασίας ή τον αρμόδιο κατά περίπτωση εποπτικό φορέα των παρ. 11 και 12 του άρθρου 9.

3. Οι φορείς του δημόσιου τομέα οφείλουν να συμμορφωθούν με την υποχρέωση θέσπισης εσωτερικού διαύλου αναφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 8, εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

4. Για την έναρξη της δυνατότητας υποβολής αναφοράς στην Ε.Α.Δ. εκδίδεται απόφαση του Διοικητή της, εντός εννέα (9) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)

Άρθρο 26
Απόσπαση υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών στο
ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. - Αντικατάσταση άρθρου 43 ν. 4745/2020

Το άρθρο 43 του ν. 4745/2020 (Α΄ 214) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 43

Αντιμετώπιση αυξημένων υπηρεσιακών αναγκών του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.

1. Επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλων του Υπουργείου

Οικονομικών στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), αποκλειστικά για την εκκαθάριση και εξόφληση απαιτήσεων στο πλαίσιο χορήγησης νομικής βοήθειας, για χρονικό διάστημα δεκαοκτώ (18) μηνών, με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης, ύστερα από δημόσια πρόσκληση, η οποία εκδίδεται από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. και αίτηση των ενδιαφερομένων υπαλλήλων. Η πρόσκληση καθορίζει τα απαιτούμενα προσόντα, την προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων, την διαδικασία επιλογής, τον τρόπο δημοσίευσης ή δημοσιοποίησης, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για τη διενέργεια των αποσπάσεων.

2. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση των αρμόδιων οργάνων των Υπουργείων Οικονομικών και Δικαιοσύνης κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης. Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων υπαλλήλων λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική τους θέση και οι ανωτέρω υπάλληλοι λαμβάνουν το σύνολο των αποδοχών της θέσης αυτής σύμφωνα με τις προϋποθέσεις καταβολής τους, συμπεριλαμβανομένης τυχόν προσωπικής διαφοράς.

3. Οι αποδοχές των αποσπασμένων υπαλλήλων βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών. Οι αποσπασμένοι υπάλληλοι λαμβάνουν μηνιαίο επίδομα επίτευξης στόχων σχετικών με την εκκαθάριση που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.»

Άρθρο 27

Δυνατότητα επιχορήγησης της εταιρείας «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. για τη διενέργεια μελετών και την προμήθεια εξοπλισμού - Τροποποίηση περ. (αα) υποπαρ. 2.2. παρ. 2 άρθρου 132 ν. 4199/2013

Το πρώτο εδάφιο της περ. (αα) της υποπαρ. 2.2. της παρ. 2 του άρθρου 132 του ν. 4199/2013 (Α΄ 216) τροποποιείται με την προσθήκη νέων σκοπών επιχορήγησης της εταιρείας «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» από το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων και η περ. (αα) διαμορφώνεται ως εξής:

«(αα) Να επιχορηγείται και από το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων «ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.» για τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, επισκευή κτιρίων και προμήθεια εξοπλισμού αυτών που καλύπτουν αποκλειστικά τις υπηρεσίες αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η επιχορήγηση πραγματοποιείται με βάση τον προϋπολογισμό μελέτης έργου, που εκπονεί η εταιρεία «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» και συνοδεύεται από πρόγραμμα χρηματορροών, που περιλαμβάνει το ποσό της προκαταβολής και τις τμηματικές καταβολές μέχρι και την εξόφληση του συμβατικού τιμήματος και τυχόν αδιάθετο ποσό της επιχορήγησης αποδίδεται στο «ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ
ΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Άρθρο 28
Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων Κώδικα Διοικητικής
Δικονομίας ως προς τις επιδόσεις στη διαδικασία
ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας -
Τροποποίηση άρθρου 40 π.δ. 18/1989

Στο άρθρο 40 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο πριν από τις λέξεις «τους λόγους εξαίρεσης» διαγράφονται οι λέξεις «τις κοινο-

ποιήσεις.» β) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 40 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 40
Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων

Κατά τα λοιπά και ιδίως ως προς τους λόγους εξαιρέσεως των δικαστών και των υπαλλήλων της Γραμματείας και τη διαδικασία της εξαιρέσεως, τη συγγνώμη συγγενείας, τη διεξαγωγή των συζητήσεων, την ευταξία του ακροατηρίου, την ενέργεια των αποδείξεων που τυχόν διατάσσονται και το περιεχόμενο του πρωτοτύπου της απόφασης, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Οργανισμού των Δικαστηρίων που ισχύουν για τη διαδικασία πολιτικών δικών ενώπιον του Αρείου Πάγου. Ως προς τις επιδόσεις εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 47 έως και 57 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [ν. 2717/1999, (Α΄ 97)].»

Άρθρο 29

Ηλεκτρονικές επιδόσεις προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 21 π.δ. 18/1989

Στην παρ. 7 του άρθρου 21 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8) προστίθενται εδάφια τρίτο έως όγδοο και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α΄ 125). Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου, που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα, θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, και συγκεκριμένα μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει: α) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), β) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Αμέσως μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται αυτοματοποιημένως από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται ο χρόνος έναρ-

ξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.»

Άρθρο 30

Έκθεση επίδοσης σε περίπτωση ηλεκτρονικής κοινοποίησης - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 44 και παρ. 6 άρθρου 48 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

1. Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 44 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [ν. 2717/1999, (Α΄ 97)] μετά από τη φράση «δεν απαιτείται» προστίθενται οι λέξεις «του πέμπτου εδαφίου της παρ. 6 και», επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Η έκθεση, αφού αναγνωστεί, υπογράφεται από αυτόν που τη συνέταξε, καθώς και από τα πρόσωπα που διενέργησαν τη διαδικαστική πράξη ή που συνέπραξαν ή παραστάθηκαν κατά τη διενέργειά της. Η τυχόν άρνηση ή αδυναμία υπογραφής μνημονεύεται ρητώς. Τέτοια υπογραφή δεν απαιτείται στην περίπτωση του πέμπτου εδαφίου της παρ. 6 και του δευτέρου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 48.»

2. Στην παρ. 6 του άρθρου 48 του ν. 2717/1999 προστίθενται τρίτο έως όγδοο εδάφια και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις μπορούν να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον τα προς επίδοση έγγραφα φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α΄ 125). Τα προς επίδοση έγγραφα που υποβλήθηκαν με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, και συγκεκριμένα μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένως από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει α) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184), β) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Αμέσως μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημε-

ρών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται αυτοματοποιημένως από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ. Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των επιδιδόμενων με τη διαδικασία αυτή εγγράφων, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 31

Σύνθεση Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού - Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 4491/2017

Στην παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4491/2017 (Α΄ 152) μετά από την περ. ιδ΄ προστίθεται περ. ιε΄, και το άρθρο 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 9
Σύνθεση

1. Ο Εθνικός Μηχανισμός συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και αποτελείται από τα εξής μέλη με τους αναπληρωτές τους:

- α. Τον Γενικό Γραμματέα Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως Πρόεδρο,
- β. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών,
- γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,
- δ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,
- ε. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
- στ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών,
- ζ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης,
- η. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας,
- θ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- ι. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,
- ια. έναν (1) εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Υγείας Παιδιού,
- ιβ. έναν (1) εκπρόσωπο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου,
- ιγ. έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου,
- ιδ. έναν (1) εκπρόσωπο της UNICEF Greece Country Office,
- ιε. έναν (1) εκπρόσωπο της Ελληνικής Αστυνομίας.

2. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη υποδεικνύονται από τους αρμόδιους Υπουργούς και φορείς με γνώ-

μονα την αρμοδιότητά τους σε θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα των παιδιών.

3. Κατά περίπτωση και εφόσον τα υπό συζήτηση θέματα εμπíπτουν στην καθ΄ ύλην αρμοδιότητα άλλων φορέων της Διοίκησης πέραν όσων εκπροσωπούνται στον Εθνικό Μηχανισμό, εκπρόσωπό τους μπορεί να καλείται και να μετέχει στις σχετικές συνεδριάσεις του.

4. Σε κάθε συνεδρίαση του Εθνικού Μηχανισμού προσκαλείται και συμμετέχει, με εκπρόσωπό του, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος δύναται οποτεδήποτε, με αμετάκλητη δήλωσή του προς τον Πρόεδρο του Εθνικού Μηχανισμού, να καταστεί εφεξής πλήρες μέλος αυτού με δικαίωμα ψήφου.

5. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.»

Άρθρο 32

Σύνθεση Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας - Τροποποίηση άρθρου 16 ν. 4356/2015

Στην παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4356/2015 α) προστίθεται νέα περ. βα΄ και β) μετά από την περ. ε΄ προστίθενται περ. εα΄ και εβ΄ και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 16
Σύνθεση

1. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και αποτελείται από τα εξής μέλη με τους αναπληρωτές τους:

- α. Τον Γενικό Γραμματέα Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως Πρόεδρο,
- β. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου,
- βα. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εσωτερικών,
- γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων,
- δ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εξωτερικών,
- ε. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης,
- εα. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας,
- εβ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- στ. έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
- ζ. έναν (1) εκπρόσωπο της Ελληνικής Αστυνομίας,
- η. έναν (1) εκπρόσωπο του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών του Δήμου Αθηναίων,
- θ. έναν (1) εκπρόσωπο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης,
- ι. έναν (1) εκπρόσωπο της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου,
- ια. έναν (1) εκπρόσωπο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες,
- ιβ. δύο (2) εκπροσώπους του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας,
- ιγ. έναν (1) εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία,
- ιδ. έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Συντακτών Ημερήσιων Εφημερίδων Αθηνών,
- ιε. έναν (1) εκπρόσωπο του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας,
- ιστ. έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Συνομοσπονδίας

Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.),

ιζ. έναν (1) εκπρόσωπο της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.).

2. Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη ορίζονται από τους αρμόδιους Υπουργούς και φορείς, με γνώμονα την εξειδίκευσή τους σε θέματα καταπολέμησης του ρατσισμού ή τις αρμοδιότητές τους. Ειδικότερα, ο εκπρόσωπος της ΕΛ.ΑΣ. και ο αναπληρωτής του ορίζονται από τον Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ. και προέρχονται από υπηρεσία αρμόδια για τη δίωξη της ρατσιστικής βίας. Η θητεία των μελών είναι τριετής.

3. Με απόφαση της Ολομέλειας μπορούν εντός του Συμβουλίου να λειτουργούν Επιτροπές για την επεξεργασία ειδικότερων θεμάτων.

4. Σε κάθε συνεδρίαση του Συμβουλίου προσκαλείται και συμμετέχει, με εκπρόσωπό του, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος δύναται οποτεδήποτε, με αμετάκλητη δήλωσή του προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου, να καταστεί εφεξής πλήρες μέλος αυτού με δικαίωμα ψήφου.»

Άρθρο 33

Επανακαθορισμός των δικαιούχων, των αποζημιώσεων και των αμοιβών που καταβάλλονται από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 52 ν. 4871/2021

Στην παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4871/2021 επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο δεύτερο εδάφιο αα) μετά από τη λέξη «αμοιβές» προστίθενται οι λέξεις «απολαβές και παροχές», αβ) η περ. β' τροποποιείται με την προσθήκη και των γραμματέων του Διοικητικού Συμβουλίου, αγ) οι περ. γ', δ' και ε' αντικαθίστανται, β) προστίθενται εδάφια τρίτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο και έβδομο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι δαπάνες μετακίνησης και διαμονής που αφορούν στην κατάρτιση και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση, καλύπτονται σύμφωνα με την υποπαρ. Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής μετά από πρόταση σε αυτό του Διευθυντή Οικονομικού Προγραμματισμού και Εποπτείας Οικονομικών Υποθέσεων, καθορίζονται οι κάθε είδους αποζημιώσεις, αμοιβές, απολαβές και παροχές και γενικώς κάθε δαπάνη σχετική με την εισαγωγή και κατάρτιση των εκπαιδευομένων και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση των εν ενεργεία δικαστικών λειτουργιών που καταβάλλονται στους: α) Γενικό Διευθυντή, Διευθυντή Οικονομικού Προγραμματισμού και Εποπτείας Οικονομικών Υποθέσεων και Διευθυντές Κατάρτισης και Επιμόρφωσης, β) Πρόεδρο, μέλη και γραμματείς του Διοικητικού Συμβουλίου, των Συμβουλίων Σπουδών και των Συμβουλίων Διδασκόντων, γ) εν γένει εκπαιδευτικό προσωπικό της Σχολής που αναλαμβάνει την κατάρτιση των εκπαιδευομένων, υπευθύνους, προεδρεύοντες, εισηγητές, προσωπικό υποστήριξης και λοιπό προσωπικό που αναλαμβάνουν την υλοποίηση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των εν ενεργεία δικαστικών λειτουργιών, δ) μέλη των επιτροπών του εισαγωγικού διαγωνισμού και των εξετάσεων αποφοίτησης, εξεταστές, βαθμολογητές, επιτηρητές και λοιπό προσωπικό που ασχολείται με τη διεξαγωγή των παραπάνω διαγωνισμών και εξετάσεων, καθώς και όλων των εξετάσεων που διενεργούνται στην ΕΣΔΙ

κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης και ε) προσωπικό της ΕΣΔΙ και λοιπό προσωπικό που απασχολείται με την προετοιμασία, τη διοίκηση, διαχείριση και την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ή μη προγραμμάτων της, συμμετέχει σε επιτροπές, ομάδες εργασίας ή υλοποιεί αυτόνομα προκαθορισμένα έργα στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών. Οι ως άνω αποζημιώσεις, αμοιβές, απολαβές και παροχές καταβάλλονται στους ανωτέρω πέραν των αποδοχών της κύριας θέσης τους και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό οποιασδήποτε άλλης παροχής τους χορηγείται βάσει ειδικών διατάξεων ή υπό άλλη υπηρεσιακή ιδιότητα. Οι αποζημιώσεις, αμοιβές, απολαβές και παροχές αυτές δεν υπόκεινται στους περιορισμούς των άρθρων 6 του ν. 1256/1982 (Α' 65) και 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176) και δεν συνυπολογίζονται για τον προσδιορισμό των ανωτάτων ορίων αποδοχών, πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών που προβλέπονται από τις ανωτέρω διατάξεις και τις εν γένει διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, με εξαίρεση εκείνες που καταβάλλονται στους υπαλλήλους της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4354/2015, για τις οποίες εξακολουθούν να ισχύουν οι ανωτέρω περιορισμοί και τα ανωτέρω όρια. Οι αποζημιώσεις εξόδων κίνησης και εξόδων παράστασης που καθορίζονται με την κοινή απόφαση του δευτέρου εδαφίου της παρούσας, δεν εμπίπτουν σε καμία κατηγορία εισοδήματος και δεν υπόκεινται σε οποιοδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167). Οι λοιπές αμοιβές, απολαβές και παροχές φορολογούνται αυτοτελώς με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων μόνο γι' αυτές και υπόκεινται σε παρακράτηση, σύμφωνα με τον ανωτέρω συντελεστή. Η κοινή απόφαση του δευτέρου εδαφίου για τον καθορισμό των ανωτέρω αποζημιώσεων, αμοιβών, απολαβών και παροχών ισχύει από 1.6.2022 και εκδίδεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.»

Άρθρο 34

Νομοθετική εξουσιοδότηση για την κάλυψη δαπανών σχετικά με την εισαγωγική εκπαίδευση στη Σχολή Δικαστικής Αστυνομίας - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 59 ν. 4963/2022

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 59 του ν. 4963/2022 (Α' 149) τροποποιείται, ώστε στην κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών να συμπράττει και ο Υπουργός Οικονομικών και στη νομοθετική εξουσιοδότηση προστίθενται ο καθορισμός των αμοιβών των εκπαιδευτών, ο τρόπος καταβολής αυτών και κάθε άλλης δαπάνης σχετικής με την εισαγωγική εκπαίδευση και η παρ. 7 του άρθρου 59 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Οικονομικών και Εσωτερικών, καθορίζονται ο τόπος και ο τρόπος διενέργειας, καθώς και το περιεχόμενο της εισαγωγικής εκπαίδευσης του άρθρου 33, το εκπαιδευτικό προσωπικό, οι χώροι και οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την εκπαιδευτική διαδικασία, οι αμοιβές των εκπαιδευτών, ο τρόπος καταβολής αυτών και κάθε άλλης δαπάνης σχετικής με την εισαγωγική εκπαίδευση καθώς και κάθε άλλη αναγκαία

λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου 33. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ένας ανώτατος ή ανώτερος δικαστικός λειτουργός που υπηρετεί σε δικαστήριο της Αθήνας ως υπεύθυνος εκπαίδευσης για την εισαγωγική εκπαίδευση του πολιτικού προσωπικού της Δικαστικής Αστυνομίας και ένας Αστυνομικός Διευθυντής ή Αστυνομικός Υποδιευθυντής ή Αστυνόμος Α΄ της ΕΛ.ΑΣ., ως υπεύθυνος εκπαίδευσης για την εισαγωγική εκπαίδευση του προσωπικού του αστυνομικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας που επιλέγεται με διαταγή της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρωπίνων Πόρων του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ.»

Άρθρο 35

Ορισμός Προϊσταμένων Γραμματειών των δικαστικών υπηρεσιών της χώρας ως δευτερευόντων διατακτών

Με απόφαση του Υπηρεσιακού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης επιτρέπεται ο ορισμός, ως δευτερευόντων διατακτών, των Προϊσταμένων Γραμματειών των δικαστικών υπηρεσιών της χώρας, για σταθερές δαπάνες που αφορούν στα μισθώματα κτηρίων, πλην της Περιφέρειας Αττικής, στις υπηρεσίες μετάφρασης, στην ύδρευση και στα οδοιπορικά δικαστικών λειτουργών και δικαστικών υπαλλήλων.

Άρθρο 36

Διάρκεια θητείας του Εθνικού Μέλους της EUROJUST και του βοηθού αυτού - Τροποποίηση άρθρου 52 ν. 4689/2020

Το άρθρο 52 του ν. 4689/2020 (Α΄ 103) τροποποιείται α) στο πρώτο εδάφιο ως προς την απαλοιφή της αναφοράς στον βοηθό του Εθνικού Μέλους, β) με την προσθήκη δεύτερου εδαφίου ως προς τη θητεία του βοηθού του Εθνικού Μέλους της EUROJUST και το άρθρο 52 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 52

Μεταβατική διάταξη

Η θητεία του Εθνικού Μέλους της EUROJUST και του αναπληρωτή, οι οποίοι υπηρετούν στην EUROJUST κατά την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Νοεμβρίου 2018, καθίσταται αυτοδικαίως πενταετής από της ενάρξεως της θητείας του Εθνικού Μέλους. Η θητεία του βοηθού του Εθνικού Μέλους καθίσταται αυτοδικαίως τετραετής από την έναρξή της και κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3663/2008 (Α΄ 99).»

Άρθρο 37

Αναστολή προθεσμιών στη διαδικασία της διαμεσολάβησης

Κατά την αληθή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4640/2019 (Α΄ 190), η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή προς τα μέρη για τη διεξαγωγή της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας ή η συμφωνία της εκούσιας προσφυγής στη διαδικασία της διαμεσολάβησης του άρθρου 5, αναστέλλει και τις δικονομικές προθεσμίες της παρ. 2 του άρθρου 215 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας [π.δ. 503/1985, (Α΄ 182)], για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης.

Άρθρο 38

Παράταση ισχύος του πίνακα επιτυχόντων του διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδικών Δ΄ τάξης

Η ισχύς του πίνακα επιτυχόντων του διαγωνισμού για την πρόσληψη δόκιμων Ειρηνοδικών Δ΄ τάξης, που δημοσιεύθηκε την 9η.2.2016 (Γ΄ 81), παρατείνεται από τη λήξη της, ήτοι την 16η.9.2022, έως την 31η.5.2023 και οι κενές θέσεις Ειρηνοδικών του έτους 2022, που ανακύπτουν λόγω μη αποδοχής διορισμού με βάση τον ανωτέρω πίνακα, μέχρι την ως άνω ημερομηνία, πληρούνται από τον πίνακα αυτόν.

Άρθρο 39

Παράταση προθεσμίας διόρθωσης των αρχικών εγγραφών σε περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 102 ν. 4623/2019

Στην παρ. 2 του άρθρου 102 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) το πρώτο εδάφιο τροποποιείται ως προς την καταληκτική ημερομηνία διόρθωσης των πρώτων κτηματολογικών εγγραφών, β) το δεύτερο εδάφιο τροποποιείται ως προς την καταληκτική ημερομηνία καταχώρισης των πρώτων κτηματολογικών εγγραφών, γ) το τελευταίο εδάφιο καταργείται και η παρ. 2 του άρθρου 102 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 (Α΄ 162), η αποκλειστική προθεσμία της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998, εάν δεν είχε λήξει η ίδια ή οι παρατάσεις της μέχρι τις 30.11.2018, λήγει στις 31.12.2023. Η ανωτέρω καταληκτική ημερομηνία ισχύει και για τις περιοχές στις οποίες οι πρώτες εγγραφές καταχωρίστηκαν από την 1η.1.2013 έως και την 31η.12.2014. Κατ' εξαίρεση, για τις περιοχές που κηρύχθηκαν υπό κτηματογράφηση πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3481/2006 (Α΄ 162), κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) εξακολουθούσαν να τελούν υπό κτηματογράφηση και δεν είχαν εκδοθεί η διαπιστωτική πράξη περαίωσης της κτηματογράφησης και η απόφαση έναρξης ισχύος του Κτηματολογίου, η αποκλειστική προθεσμία της περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998 λήγει την 31η Δεκεμβρίου του έτους εντός του οποίου συμπληρώνονται οκτώ (8) έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Κτηματολογίου.»

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 40

Διασφάλιση της επάρκειας και της επαρκούς σήμανσης των προϊόντων που συμμετέχουν στο παρατηρητήριο τιμών προϊόντων «Καλάθι του νοικοκυριού» - Προσθήκη παρ. 2α στο άρθρο 87 του ν. 4986/2022

Στο άρθρο 87 του ν. 4986/2022 (Α΄ 204), προστίθεται παρ. 2α ως εξής:

«2α. Οι υπόχρεοι της παρ. 1 τοποθετούν ευκρινές ειδικό σήμα στον χώρο πώλησης (ράφι) των προϊόντων που συμμετέχουν στο «καλάθι του νοικοκυριού», καθώς και ευκρινή κατάλογο των προϊόντων που συνθέτουν το «καλάθι του νοικοκυριού» σε εμφανές σημείο στην είσοδο του καταστήματος, που συμπεριλαμβάνει τις τιμές στις οποίες προσφέρονται τα προϊόντα. Επιπρόσθετα, οι υπόχρεοι της παρ. 1 διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα που συμμετέχουν στο «καλάθι του νοικοκυριού» βρίσκονται στα καταστήματά τους σε επάρκεια και διατίθενται απρόσκοπτα στο καταναλωτικό κοινό. Για κάθε παράβαση της παρούσας επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους από χίλια (1.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 6.»

Άρθρο 41

Παράταση ισχύος συμβάσεων καθαριότητας της Περιφερειακής Υπηρεσίας Συντονισμού και Υποστήριξης του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης

1. Η ισχύς του άρθρου 133 του ν. 4926/2022 (Α' 82), περί παράτασης της ισχύος συμβάσεων καθαριότητας του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), παρατείνεται μέχρι την 30ή.11.2022 για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαριότητας που έχει συνάψει η Περιφερειακή Υπηρεσία Συντονισμού και Υποστήριξης (Π.Υ.Σ.Υ.) του e-Ε.Φ.Κ.Α. Αττικής.
2. Η ισχύς της παρ. 1 αρχίζει από την 31η.10.2022.

Άρθρο 42

Σύσταση πάγιας προκαταβολής στο Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

1. Για την εκπλήρωση των λειτουργικών δαπανών των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων συστήνεται στο Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) πάγια προκαταβολή χρηματικού σε βάρος του σχετικού κωδικού προϋπολογισμού του φορέα.
2. Τα ποσά της πάγιας προκαταβολής κατατίθενται για κάθε Δ.Ι.Ε.Κ. σε πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, σε λογαριασμούς ειδικού σκοπού που ανήκουν στο Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ..
3. Διαχειριστής της πάγιας προκαταβολής και υπεύθυνος κίνησης των λογαριασμών ορίζεται ο εκάστοτε Διευθυντής Δ.Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο όνομα του οποίου εκδίδεται το ένταλμα με το οποίο τίθεται στη διάθεσή του το χρηματι-

κό ποσό και ο οποίος ενεργεί τις πληρωμές. Για τις προμήθειες, εργασίες, μελέτες και υπηρεσίες που πληρώνονται από την πάγια προκαταβολή, αξίας μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., εφαρμόζεται αναλογικά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 117Α του ν. 4412/2016 (Α' 147), περί των δημοσίων συμβάσεων ήσσονος αξίας, χωρίς να απαιτείται η σύνταξη μελέτης ή τεχνικών προδιαγραφών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση του Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ., καθορίζονται ο σχετικός κωδικός προϋπολογισμού του φορέα της παρ. 1, το συνολικό ύψος, το είδος και οι κατηγορίες των δαπανών που πληρώνονται από την πάγια προκαταβολή για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών των Δ.Ι.Ε.Κ., καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 43

Εξόφληση τιμολογίων για συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022

Κατά παρέκκλιση του άρθρου 17 του ν. 4948/2022 (Α' 125), τα τιμολόγια των ετών 2021 και 2022 που αφορούν σε συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας, που έχουν εκτελεστεί στο πλαίσιο του ενταγμένου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής έργου 2019ΣΕ15000003 «Συμβάσεις Ανάθεσης Δημόσιας Υπηρεσίας Ακτοπλοϊκών Δρομολογιακών Γραμμών», και τα οποία έχουν κατατεθεί στην αρμόδια υπηρεσία του ως άνω Υπουργείου έως την 31η Οκτωβρίου 2022, επιτρέπεται να εξοφλούνται και σε βάρος των πιστώσεων του ΑΛΕ 2520901001 «Επιδοτήσεις Αγώνων Γραμμών» του Ειδικού Φορέα 1041-502-0000000 «Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος - Ελληνική Ακτοφυλακή» του Τακτικού Προϋπολογισμού του ανωτέρω Υπουργείου. Η εξόφληση των ανωτέρω τιμολογίων πραγματοποιείται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022. Οι εν λόγω δαπάνες εξαιρούνται από τη διαδικασία της ηλεκτρονικής διακίνησης δικαιολογητικών.

ΜΕΡΟΣ Δ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 44 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μέρος Ι

Α. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αα) - δημόσιες συμβάσεις:

1. Διαδικαστικοί κανόνες για δημόσιες συμβάσεις και την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης, για την ανάθεση συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και για την ανάθεση συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και για κάθε άλλη σύμβαση όπως ορίζεται στις εξής πράξεις:

i) Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης ([ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1](#)).

ii) Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ ([ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65](#)).

iii) Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ ([ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243](#)).

iv) Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, καθώς και την τροποποίηση των Οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ ([ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76](#)).

2. Διαδικασίες επανεξέτασης που ρυθμίζονται από:

i) την Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών ([ΕΕ L 76 της 23.3.1992, σ. 14](#)),

ii) την Οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων ([ΕΕ L 395 της 30.12.1989, σ. 33](#)).

Β. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αβ) - χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

Κανόνες για τη θέσπιση κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου και για την προστασία των καταναλωτών και των επενδυτών στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των κεφαλαιαγορών, των τραπεζών, των πιστώσεων, των επενδύσεων, των ασφαλίσεων και των αντασφαλίσεων, των επαγγελματικών ή των ατομικών συνταξιοδοτικών προϊόντων, των χρεογράφων, των επενδυτικών ταμείων, των υπηρεσιών πληρωμών στην Ένωση και των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ ([ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338](#)), όπως ορίζεται σε:

- i) την Οδηγία 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των Οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ ([ΕΕ L 267 της 10.10.2009, σ. 7](#)),
- ii) την Οδηγία 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και για την τροποποίηση των Οδηγιών 2003/41/ΕΚ και 2009/65/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 ([ΕΕ L 174 της 1.7.2011, σ. 1](#)),
- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης ([ΕΕ L 86 της 24.3.2012, σ. 1](#)),
- iv) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013 σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου ([ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 1](#)),
- v) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας ([ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 18](#)),
- vi) την Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 ([ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34](#)),
- vii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής ([ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 77](#)),
- viii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 ([ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 84](#)),
- ix) την Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ ([ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35](#)),
- x) την Οδηγία 2004/25/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς ([ΕΕ L 142 της 30.4.2004, σ. 12](#)),

- xi) την Οδηγία 2007/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών ([ΕΕ L 184 της 14.7.2007, σ. 17](#)),
- xii) την Οδηγία 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ ([ΕΕ L 390 της 31.12.2004, σ. 38](#)),
- xiii) τον κανονισμό (ΕΕ) 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών ([ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1](#)),
- xiv) τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 ([ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1](#)),
- xv) την Οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) ([ΕΕ L 335 της 17.12.2009, σ. 1](#)),
- xvi) την Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των Οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 ([ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190](#)),
- xvii) την Οδηγία 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και για την τροποποίηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ, 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/ΕΚ και 2000/12/ΕΚ ([ΕΕ L 35 της 11.2.2003, σ. 1](#)),
- xviii) την Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ([ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 149](#)),
- xix) την Οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών ([ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22](#)),
- xx) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 ([ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1](#)).

Γ. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αγ) - ασφάλεια των προϊόντων και συμμόρφωση:

1. Απαιτήσεις ασφάλειας και συμμόρφωσης των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της Ένωσης όπως ορίζονται και ρυθμίζονται από:

- i) την Οδηγία 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2001, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων ([ΕΕ L 11 της 15.1.2002, σ. 4](#)),
- ii) την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης σε σχέση με τα μεταποιημένα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων επισήμανσης, εκτός από τα τρόφιμα, τις ζωοτροφές, τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη και για κτηνιατρική χρήση, τα ζώντα φυτά και ζώα, τα προϊόντα ανθρώπινης προέλευσης και τα προϊόντα φυτών και ζώων που σχετίζονται άμεσα με τη μελλοντική αναπαραγωγή τους, όπως απαριθμούνται στα Παραρτήματα I και II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και την τροποποίηση της Οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011 ([ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 1](#)),
- iii) την Οδηγία 2007/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση πλαισίου για την έγκριση των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους, και των συστημάτων, κατασκευαστικών στοιχείων και χωριστών τεχνικών μονάδων που προορίζονται για τα οχήματα αυτά (Οδηγία-πλαίσιο) ([ΕΕ L 263 της 9.10.2007, σ. 1](#)).

3. Κανόνες για την κυκλοφορία στην αγορά και χρήση ευαίσθητων και επικίνδυνων προϊόντων, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 2009/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για την απλούστευση των όρων και προϋποθέσεων για τις μεταφορές προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας εντός της Κοινότητας ([ΕΕ L 146 της 10.6.2009, σ. 1](#)),
- ii) την Οδηγία 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1991, σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων ([ΕΕ L 256 της 13.9.1991, σ. 51](#)),
- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) 98/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2013, σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών ([ΕΕ L 39 της 9.2.2013, σ. 1](#)).

Δ. Άρθρο 4 περ. α) περ. αδ) - ασφάλεια των μεταφορών:

1. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα των σιδηροδρόμων, όπως ρυθμίζονται από την οδηγία (ΕΕ) 2016/798 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων (αναδιατύπωση) ([ΕΕ L 138 της 26.5.2016, σ. 102](#)).

2. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας, όπως ρυθμίζονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 996/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με τη διερεύνηση και την πρόληψη ατυχημάτων και συμβάντων στην πολιτική αεροπορία και την κατάργηση της Οδηγίας 94/56/ΕΚ ([ΕΕ L 295 της 12.11.2010, σ. 35](#)).

3. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα των οδικών μεταφορών, όπως ρυθμίζονται από:

- i) την Οδηγία 2008/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τη διαχείριση της ασφάλειας των οδικών υποδομών ([ΕΕ L 319 της 29.11.2008, σ. 59](#)),
- ii) την Οδηγία 2004/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της

29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας για τις σήραγγες του διευρωπαϊκού οδικού δικτύου ([EE L 167 της 30.4.2004, σ. 39](#)),

iii) τον κανονισμό (ΕΚ) 1071/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα και για την κατάργηση της Οδηγίας 96/26/ΕΚ του Συμβουλίου ([EE L 300 της 14.11.2009, σ. 51](#)).

4. Απαιτήσεις ασφαλείας στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, όπως ρυθμίζονται από:

i) τον κανονισμό (ΕΚ) 391/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με κοινούς κανόνες και πρότυπα για τους οργανισμούς επιθεώρησης και ελέγχου πλοίων ([EE L 131 της 28.5.2009, σ. 11](#)),

ii) τον κανονισμό (ΕΚ) 392/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την ευθύνη των μεταφορέων που εκτελούν θαλάσσιες μεταφορές επιβατών, σε περίπτωση ατυχήματος ([EE L 131 της 28.5.2009, σ. 24](#)),

iii) την Οδηγία 2014/90/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων και για την κατάργηση της Οδηγίας 96/98/ΕΚ του Συμβουλίου ([EE L 257 της 28.8.2014, σ. 146](#)),

iv) την Οδηγία 2009/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για τον καθορισμό των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη διερεύνηση των ατυχημάτων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/35/ΕΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2002/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([EE L 131 της 28.5.2009, σ. 114](#)),

v) την Οδηγία 2008/106/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για το ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης των ναυτικών ([EE L 323 της 3.12.2008, σ. 33](#)),

vi) την Οδηγία 98/41/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1998, σχετικά με την καταγραφή των ατόμων που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία που εκτελούν δρομολόγια προς ή από λιμένες των κρατών μελών της Κοινότητας ([EE L 188 της 2.7.1998, σ. 35](#)),

vii) την Οδηγία 2001/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με τον καθορισμό εναρμονισμένων απαιτήσεων και διαδικασιών για την ασφαλή φόρτωση και εκφόρτωση των φορτηγών πλοίων μεταφοράς φορτίου χύδην ([EE L 13 της 16.1.2002, σ. 9](#)).

5. Απαιτήσεις ασφαλείας, όπως ρυθμίζονται από την Οδηγία 2008/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τις εσωτερικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων ([EE L 260 της 30.9.2008, σ. 13](#)).

Ε. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αε) - προστασία του περιβάλλοντος:

1. Οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα κατά της προστασίας του περιβάλλοντος όπως ρυθμίζεται από την Οδηγία 2008/99/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου ([EE L 328 της 6.12.2008, σ. 28](#)) ή οποιαδήποτε παράνομη συμπεριφορά η οποία παραβιάζει τη νομοθεσία που ορίζεται στα παραρτήματα της Οδηγίας 2008/99/ΕΚ.

2.

2. Κανόνες για περιβάλλον και κλίμα, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της Οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου ([ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32](#)),
- ii) την Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των Οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ ([ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16](#)),
- iii) την Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ ([ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1](#)),
- iv) τον κανονισμό (ΕΕ) 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 280/2004/ΕΚ ([ΕΕ L 165 της 18.6.2013, σ. 13](#)),
- v) την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ([ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82](#)).

3. Κανόνες για τη βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση των αποβλήτων, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων Οδηγιών ([ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3](#)),
- ii) τον κανονισμό (ΕΕ) 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, για την ανακύκλωση των πλοίων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της οδηγίας 2009/16/ΕΚ ([ΕΕ L 330 της 10.12.2013, σ. 1](#)),
- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) 649/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τις εξαγωγές και εισαγωγές επικίνδυνων χημικών προϊόντων ([ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 60](#)).

4. Κανόνες για την ατμοσφαιρική και θαλάσσια ρύπανση και ηχορύπανση, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 1999/94/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, για τις πληροφορίες που πρέπει να τίθενται στη διάθεση των καταναλωτών σχετικά με την οικονομία καυσίμου και τις εκπομπές CO₂ όσον αφορά την εμπορία νέων επιβατηγών αυτοκινήτων ([ΕΕ L 12 της 18.1.2000, σ. 16](#)),
- ii) την Οδηγία 2001/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2001, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους ([ΕΕ L 309 της 27.11.2001, σ. 22](#)),
- iii) την Οδηγία 2002/49/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου ([ΕΕ L 189 της 18.7.2002, σ. 12](#)),

- iv) τον κανονισμό (ΕΚ) 782/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2003, για την απαγόρευση οργανοκασσιτερικών ενώσεων σε πλοία ([ΕΕ L 115 της 9.5.2003, σ. 1](#)),
  - v) την Οδηγία 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας ([ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56](#)),
  - vi) την Οδηγία 2005/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις ([ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 11](#)),
  - vii) τον κανονισμό (ΕΚ) 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2006, για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων και για την τροποποίηση των Οδηγιών 91/689/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου ([ΕΕ L 33 της 4.2.2006, σ. 1](#)),
  - viii) την Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών ([ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5](#)),
  - ix) τον κανονισμό (ΕΚ) 443/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα ([ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 1](#)),
  - x) τον κανονισμό (ΕΚ) 1005/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος ([ΕΕ L 286 της 31.10.2009, σ. 1](#)),
  - xi) την Οδηγία 2009/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη φάση II της ανάκτησης ατμών βενζίνης κατά τη διάρκεια του ανεφοδιασμού μηχανοκίνητων οχημάτων σε πρατήρια καυσίμων ([ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 36](#)),
  - xii) τον κανονισμό (ΕΕ) 510/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2011, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια ελαφρά επαγγελματικά οχήματα όσον αφορά τις εκπομπές, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα ([ΕΕ L 145 της 31.5.2011, σ. 1](#)),
  - xiii) την Οδηγία 2014/94/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων ([ΕΕ L 307 της 28.10.2014, σ. 1](#)),
  - xiv) τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/757 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/16/ΕΚ ([ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 55](#)),
  - xv) την Οδηγία (ΕΕ) 2015/2193 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, για τον περιορισμό των εκπομπών ορισμένων ρύπων στην ατμόσφαιρα από μεσαίου μεγέθους μονάδες καύσης ([ΕΕ L 313 της 28.11.2015, σ. 1](#)).
5. Κανόνες για την προστασία και διαχείριση των υδάτων και του εδάφους, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας ([ΕΕ L 288 της 6.11.2007, σ. 27](#)),
- ii) την οδηγία 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 84](#)),
- iii) την Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον ([ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1](#)).
6. Κανόνες σχετικά με την προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, όπως ορίζονται σε:
- i) τον κανονισμό (ΕΚ) 1936/2001 του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, περί ορισμένων μέτρων ελέγχου των δραστηριοτήτων αλιείας των άκρων μεταναστευτικών ειδών ιχθύων ([ΕΕ L 263 της 3.10.2001, σ. 1](#)),
- ii) τον κανονισμό (ΕΚ) 812/2004 του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με παρεμπόδιοντα αλιεύματα κητοειδών κατά την αλιεία και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 88/98 ([ΕΕ L 150 της 30.4.2004, σ. 12](#)),
- iii) τον κανονισμό (ΕΚ) 1007/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί εμπορίου προϊόντων φώκιας ([ΕΕ L 286 της 31.10.2009, σ. 36](#)),
- iv) τον κανονισμό (ΕΚ) 734/2008 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2008, για την προστασία ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων της ανοικτής θάλασσας από τις δυσμενείς συνέπειες της χρήσης αλιευτικών εργαλείων βυθού ([ΕΕ L 201 της 30.7.2008, σ. 8](#)),
- v) την οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών ([ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7](#)),
- vi) τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην αγορά ([ΕΕ L 295 της 12.11.2010, σ. 23](#)),
- vii) τον κανονισμό (ΕΕ) 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών ([ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35](#)).
7. Κανόνες για τα χημικά προϊόντα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής, καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ ([ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1](#)).

8. Κανόνες σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 150 της 14.6.2018, σ. 1).

ΣΤ. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αστ) - προστασία από την ακτινοβολία και πυρηνική ασφάλεια

Κανόνες για την πυρηνική ασφάλεια, όπως ορίζονται σε:

- i) την Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L 172 της 2.7.2009, σ. 18),
- ii) την Οδηγία 2013/51/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, περί θεσπίσεως απαιτήσεων προστασίας της υγείας του πληθυσμού από ραδιενεργές ουσίες που περιέχονται στο νερό ανθρώπινης κατανάλωσης (ΕΕ L 296 της 7.11.2013, σ. 12),
- iii) την Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των Οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ (ΕΕ L 13 της 17.1.2014, σ. 1),
- iv) την Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΕΕ L 199 της 2.8.2011, σ. 48),
- v) την Οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006, σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου (ΕΕ L 337 της 5.12.2006, σ. 21),
- vi) τον κανονισμό (Ευρατόμ) 2016/52 του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2016, για τον καθορισμό μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων ραδιορρύπανσης των τροφίμων και των ζωοτροφών κατόπιν πυρηνικού ατυχήματος ή άλλου έκτακτου ραδιολογικού συμβάντος και την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 3954/87 και των κανονισμών της Επιτροπής (Ευρατόμ) αριθ. 944/89 και (Ευρατόμ) αριθ. 770/90 (ΕΕ L 13 της 20.1.2016, σ. 2),
- vii) τον κανονισμό (Ευρατόμ) 1493/93 του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 1993 για τις αποστολές ραδιενεργών ουσιών μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 148 της 19.6.1993, σ. 1).

Ζ. Άρθρο 4 παρ. α υποπερ. αζ) - ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων:

1. Νομοθεσία της Ένωσης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές που διέπεται από τις γενικές αρχές και απαιτήσεις όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).
2. Υγεία των ζώων, όπως ρυθμίζεται από:
  - i) τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την

τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων («νόμος για την υγεία των ζώων») (EE L 84 της 31.3.2016, σ. 1),

ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) (EE L 300 της 14.11.2009, σ. 1).

3. Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (EE L 95 της 7.4.2017, σ. 1).

4. Κανόνες και πρότυπα σχετικά με την προστασία και καλή διαβίωση των ζώων, όπως ορίζονται σε:

i) την Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (EE L 221 της 8.8.1998, σ. 23),

ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των Οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97 (EE L 3 της 5.1.2005, σ. 1),

iii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους (EE L 303 της 18.11.2009, σ. 1),

iv) την Οδηγία 1999/22/ΕΚ, της 29ης Μαρτίου 1999, για τη διατήρηση άγριων ζώων στους ζωολογικούς κήπους (EE L 94 της 9.4.1999, σ. 24),

v) την Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, περί προστασίας των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς (EE L 276 της 20.10.2010, σ. 33).

Η. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αη) - δημόσια υγεία:

1. Μέτρα για τον καθορισμό υψηλών προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας για τα όργανα και τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης, όπως ρυθμίζονται από:

i) την Οδηγία 2002/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για τη θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τη συλλογή, τον έλεγχο, την επεξεργασία, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινου αίματος και συστατικών του αίματος και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/83/ΕΚ (EE L 33 της 8.2.2003, σ. 30),

ii) την Οδηγία 2004/23/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της

31ης Μαρτίου 2004, για τη θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τη δωρεά, την προμήθεια, τον έλεγχο, την επεξεργασία, τη συντήρηση, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινων ιστών και κυττάρων (EE L 102 της 7.4.2004, σ. 48),

iii) την Οδηγία 2010/53/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση (EE L 207 της 6.8.2010, σ. 14).

2. Μέτρα για τον καθορισμό υψηλών προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας για τα φάρμακα και τα τεχνολογικά προϊόντα που προορίζονται για ιατρική χρήση, όπως ρυθμίζονται από:

i) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 141/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1999, για τα ορφανά φάρμακα (EE L 18 της 22.1.2000, σ. 1),

ii) την Οδηγία 2001/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση (EE L 311 της 28.11.2001, σ. 67),

iii) τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τα κτηνιατρικά φάρμακα και για την κατάργηση της Οδηγίας 2001/82/ΕΚ (EE L 4 της 7.1.2019, σ. 43),

iv) τον κανονισμό (ΕΚ) 726/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, για τη θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών χορήγησης άδειας και εποπτείας όσον αφορά τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη και για κτηνιατρική χρήση και για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EE L 136 της 30.4.2004, σ. 1),

v) τον κανονισμό (ΕΚ) 1901/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τα παιδιατρικά φάρμακα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1768/92, της Οδηγίας 2001/20/ΕΚ, της Οδηγίας 2001/83/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 726/2004 (EE L 378 της 27.12.2006, σ. 1),

vi) τον κανονισμό (ΕΚ) 1394/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τα φάρμακα προηγμένων θεραπειών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/83/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 726/2004 (EE L 324 της 10.12.2007, σ. 121),

vii) τον κανονισμό (ΕΕ) 536/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τις κλινικές δοκιμές φαρμάκων που προορίζονται για τον άνθρωπο και για την κατάργηση της Οδηγίας 2001/20/ΕΚ (EE L 158 της 27.5.2014, σ. 1).

3. Δικαιώματα των ασθενών, όπως ρυθμίζονται από την Οδηγία 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης (EE L 88 της 4.4.2011, σ. 45).

4. Κατασκευή, παρουσίαση και πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων, όπως ρυθμίζονται από την Οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της Οδηγίας 2001/37/ΕΚ (EE L 127 της 29.4.2014, σ. 1).

Θ. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αθ) - προστασία των καταναλωτών:

Δικαιώματα των καταναλωτών και προστασία των καταναλωτών, όπως ρυθμίζονται από:

- i) την οδηγία 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές (ΕΕ L 80 της 18.3.1998, σ. 27),
- ii) την Οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΕΕ L 136 της 22.5.2019, σ. 1),
- iii) την Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της Οδηγίας 2009/22/ΕΚ, και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ (ΕΕ L 136 της 22.5.2019, σ. 28),
- iv) την οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών (ΕΕ L 171 της 7.7.1999, σ. 12),
- v) την Οδηγία 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την τροποποίηση των Οδηγιών 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 97/7/ΕΚ και 98/27/ΕΚ (ΕΕ L 271 της 9.10.2002, σ. 16),
- vi) την Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της Οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των Οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές») (ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22),
- vii) την Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, (ΕΕ L 133 της 22.5.2008, σ. 66),
- viii) την Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της Οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 64),
- ix) την Οδηγία 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 214).

Ι. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αι) - προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών:

- i) Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37),
- ii) κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1),
- iii) Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (ΕΕ L 194 της 19.7.2016, σ. 1).

Μέρος ΙΙ

Η παρ. 3 του άρθρου 5 αναφέρεται στην παρακάτω νομοθεσία της Ένωσης:

Α. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αβ) - χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

1. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες:

- i) Οδηγία 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ L 302 της 17.11.2009, σ. 32),
- ii) Οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) (ΕΕ L 354 της 23.12.2016, σ. 37),
- iii) Οδηγία 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της Οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87),
- iv) κανονισμός (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 1),
- v) Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338),
- vi) Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της

- Οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της Οδηγίας 2011/61/ΕΕ ([ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349](#)),
- vii) κανονισμός (ΕΕ) 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιολογών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των Οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 ([ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 1](#)),
- viii) κανονισμός (ΕΕ) 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση (PRIIP) ([ΕΕ L 352 της 9.12.2014, σ. 1](#)),
- ix) κανονισμός (ΕΕ) 2015/2365 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, περί διαφάνειας των συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων και επαναχρησιμοποίησης, και περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 ([ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 1](#)),
- x) Οδηγία (ΕΕ) 2016/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2016, σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων ([ΕΕ L 26 της 2.2.2016, σ. 19](#)),
- xi) κανονισμός (ΕΕ) 2017/1129 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή κατά την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/71/ΕΚ ([ΕΕ L 168 της 30.6.2017, σ. 12](#)).
2. Πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

- i) Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής ([ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73](#)),
- ii) κανονισμός (ΕΕ) 2015/847 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών και περί κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1781/2006 ([ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 1](#)).

Β. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αδ) - ασφάλεια των μεταφορών:

- i) κανονισμός (ΕΕ) 376/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την αναφορά, ανάλυση και παρακολούθηση περιστατικών στην πολιτική αεροπορία, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 996/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των κανονισμών της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 1321/2007 και (ΕΚ) αριθ. 1330/2007 ([ΕΕ L 122 της 24.4.2014, σ. 18](#)),
- ii) Οδηγία 2013/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με ορισμένες υποχρεώσεις του κράτους σημαίας για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και την εφαρμογή της σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, 2006 ([ΕΕ L 329 της 10.12.2013, σ. 1](#)),

iii) Οδηγία 2009/16/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τον έλεγχο των πλοίων από το κράτος λιμένα (ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 57).

Γ. Άρθρο 4 περ. α) υποπερ. αε) - προστασία του περιβάλλοντος:

i) Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της Οδηγίας 2004/35/ΕΚ (ΕΕ L 178 της 28.6.2013, σ. 66).

Αθήνα,

2022

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ